

Rahapelaamiseen liittyvät asenteet ja mielipiteet – Suomalaisten rahapelaaminen 2019

Enemmistö kannattaa rahapeliautomaattien sijoittamista erillisiin pelisaleihin

PÄÄLÖYDÖKSET

- Vastaajien suhtautuminen rahapelaamiseen oli hieman kielteisen puolella.
- 72 % vastaajista piti yksinoikeusjärjestelmää hyvänä tapana rajoittaa rahapelihaittoja ja 21 % oli päinvastaista mieltä.
- 52 % vastaajista kannatti ja 22 % vastusti rahapeliautomaattien sijoittamisesta erillisiin pelisaleihin.
- 66 % vastaajista kannatti ja 15 % vastusti pakollista tunnistautumista rahapeliautomaatteja pelattaessa.
- 61 % vastaajista oli tyytyväisiä Veikkauksen mainontaan, mutta 32 % koki sen liian runsaaksi.
- 54 % vastaajista oli tyytyväisiä yksinoikeusjärjestelmän ulkopuoliseen rahapeliin mainontaan Suomessa, mutta 25 % koki sen liian runsaaksi.
- 29 % vastaajista kannatti ja 36 % vastusti ulkomaisten peliyhtiöiden toiminnan estämistä Suomessa.

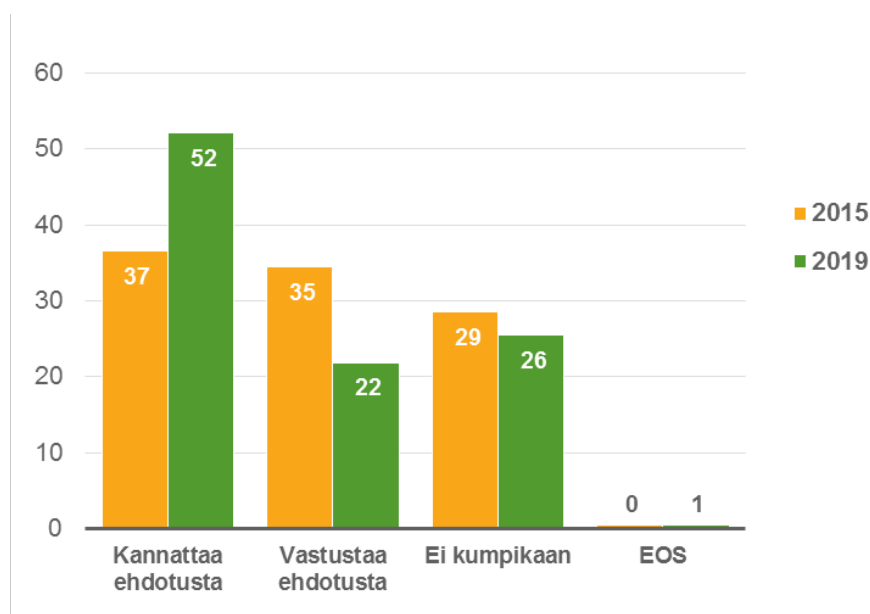
Suomalaisten rahapelaaminen -tutkimuksessa tarkastellaan 15–74-vuotiaiden rahapelaamisen lisäksi rahapelaamiseen liittyviä asenteita ja mielipiteitä vuosina 2007, 2011, 2015 ja 2019. THL toteutti tutkimuksen sosiaali- ja terveysministeriön (STM) toimeksiannosta. STM rahoitti tutkimuksen (arpajaislaki 52 §). Tilastokeskus toteutti tutkimuksen tiedonkeruun puhelinhaastatteluina. Vuoden 2019 väestötutkimukseen osallistui 3 994 suomalaista (vastausprosentti 52).

Ehdotusta rahapeliautomaattien sijoittamiseksi erillisiin pelisaleihin kannattaa nyt entistä useampi (kuvio 1). Vuonna 2015 ehdotusta kannatti 37 prosenttia vastaajista. Vuonna 2019 kannattajien osuus oli reilu puolet vastaajista ja vastustajien reilu viidennes. Lisäksi reilu puolet vastaajista kannatti pakollista tunnistautumista rahapeliautomaatteja pelattaessa. Toisaalta useampi vastusti kuin kannatti Manner-Suomen ulkopuolisen rahapelaamisen rajoittamista (nettisivustoja blokeeraus, maksuliikenteen estäminen).

Suomalaisella rahapelaamisen yksinoikeusjärjestelmällä on edelleen vankka kannatus. Vuonna 2019 vastaajista 72 prosenttia piti yksinoikeusjärjestelmää hyvänä tapana rajoittaa rahapeleistä koituvia haittoja; joka viides oli päinvastaista mieltä. Yksinoikeusjärjestelmän kannatus oli vahvimillaan vuonna 2015, jonka jälkeen kannatus on laskenut vuoden 2007 tasolle.

Suhtautumista rahapelaamiseen tarkasteltiin Attitudes Towards Gambling Scale -mittarilla (ATGS-8). Suomalaisten asenteet rahapelaamista kohtaan ovat vaihdelleet vuodesta 2011 vuoteen 2019. Asenteet olivat myönteisimmät vuonna 2015, jolloin miesten ja 18–54-vuotiaiden suhtautuminen oli myönteisen puolella. Vuonna 2019 suhtautuminen rahapelaamiseen kääntyi kielteisemmäksi, lähes vuoden 2011 tasolle.

Kuvio 1. ”Mitä ajattelet ehdotuksesta, että rahapeliautomaatit sijoitettaisiin ainoastaan erillisiin pelisaleihin?”; osuudet vastaajista vuosina 2015–2019

Anne Salonen

etunimi.sukunimi@thl.fi

Heli Hagfors

etunimi.sukunimi@thl.fi

Sisällysluettelo

Tutkimuksen tausta	3
Rahapelaamiseen liittyvät asenteet	3
Asenteita kartoittavat väittämät	3
Asenteet kokonaisuutena	5
Rahapelaamiseen liittyvät mielipiteet.....	6
Mielipiteet ongelmapelaamisen vakavuudesta	6
Mielipiteet rahapelaamisen yksinoikeusjärjestelmästä	8
Mielipiteet rahapeliautomaattien sijoittamisesta erillisiin pelisaleihin	9
Mielipiteet Veikkauksen rahapelien mainonnasta	10
Mielipiteet yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten rahapelyhtiöiden mainonnasta Suomessa	11
Mielipiteet pakollisesta tunnistautumisesta	12
Mielipiteet ulkomaisen pelitoiminnan rajoittamisesta.....	13
Käsitteet ja määritelmät.....	15
Kirjallisuutta	16
Laatuseloste	17
Sammandrag: Attityder och åsikter gällande penningspel – Finländarnas penningspel 2019	24
Abstract: Attitudes and opinions towards gambling – Finnish Gambling 2019	25
Liitetaulukot	26

Rahapelaaminen Suomessa

Rahapelaamisen ikäraja on Suomessa 18 vuotta.

Rahapelaaminen on Suomessa yleistä. Suomalaiset kuluttavat rahapeleihin eniten Euroopassa suhteutettuna väestöön.

Rahapelejä pelanneiden osuus väestöstä on kasvanut vuodesta 2007 vuoteen 2015, jonka jälkeen osuus on pysynyt ennallaan 80 prosentin tuntumassa. Toisaalta pelaaminen on muuttunut aikaisempaa satunnaisemmaksi.

Veikkauksen Lottopelit ja/tai Jokeri, arpa- ja raha-automaattipelit muualla kuin kasinolla ovat suomalaisten suosimat pelityypit.

Osalla pelaajista rahapelaaminen on yhteydessä esimerkiksi talousvaikeuksiin ja terveysongelmiin.

Ongelman vakavuutta kuvaavalla jatkumolla ongelmapelaaminen sijoittuu riskitason rahapelaamisen ja rahapeliriippuvuuden väliin.

Rahapeliongelman yleisyys on pysynyt ennallaan noin kolmessa prosentissa vuodesta 2007 vuoteen 2019, mutta riskitasolla pelanneiden osuus on pienentynyt 11 prosenttiin.

Tutkimuksen tausta

Suomalaisten rahapelaaminen -väestötutkimuksessa tarkastellaan 15–74-vuotiaiden Manner-Suomessa asuvien suomalaisten rahapelaamista ja rahapeliongelmaa vuosina 2007, 2011, 2015 ja 2019, mutta myös rahapelaamiseen liittyviä asenteita ja mielipiteitä. THL toteutti tutkimuksen sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen (STM) toimeksiannosta. STM myös rahoitti tutkimuksen (arpajaislaki 52 §). Tilastokeskus toteutti tutkimuksen tiedonkeruun puhelinhaastatteluina 2.9.–13.12.2019. Vuoden 2019 tutkimukseen osallistui 3994 suomalaista (vastausprosentti 52).

Rahapelaamisella viitataan sellaisten pelien pelaamiseen, joissa pelin voitto tai tappio on rahaa tai rahan arvoinen. Näitä pelejä ovat esimerkiksi lotto, raha-automaattipelit, raaputusarvat ja vedonlyöntipelit. Rahapelejä voi pelata myös internetissä. Arpajaislaki määrittelee arpajaiset eli rahapelit toiminnaksi, johon osallistutaan vastiketta vastaan ja jossa osallistuja voi saada kokonaan tai osittain sattumaan perustuvan rahavoiton. Rahapelejä eivät ole video-, konsoli-, tietokone- ja mobiilipelit tai muut sellaiset digitaaliset pelit, joita ei pelata rahasta tai rahapanoksilla.

Rahapelaamiseen liittyvät asenteet

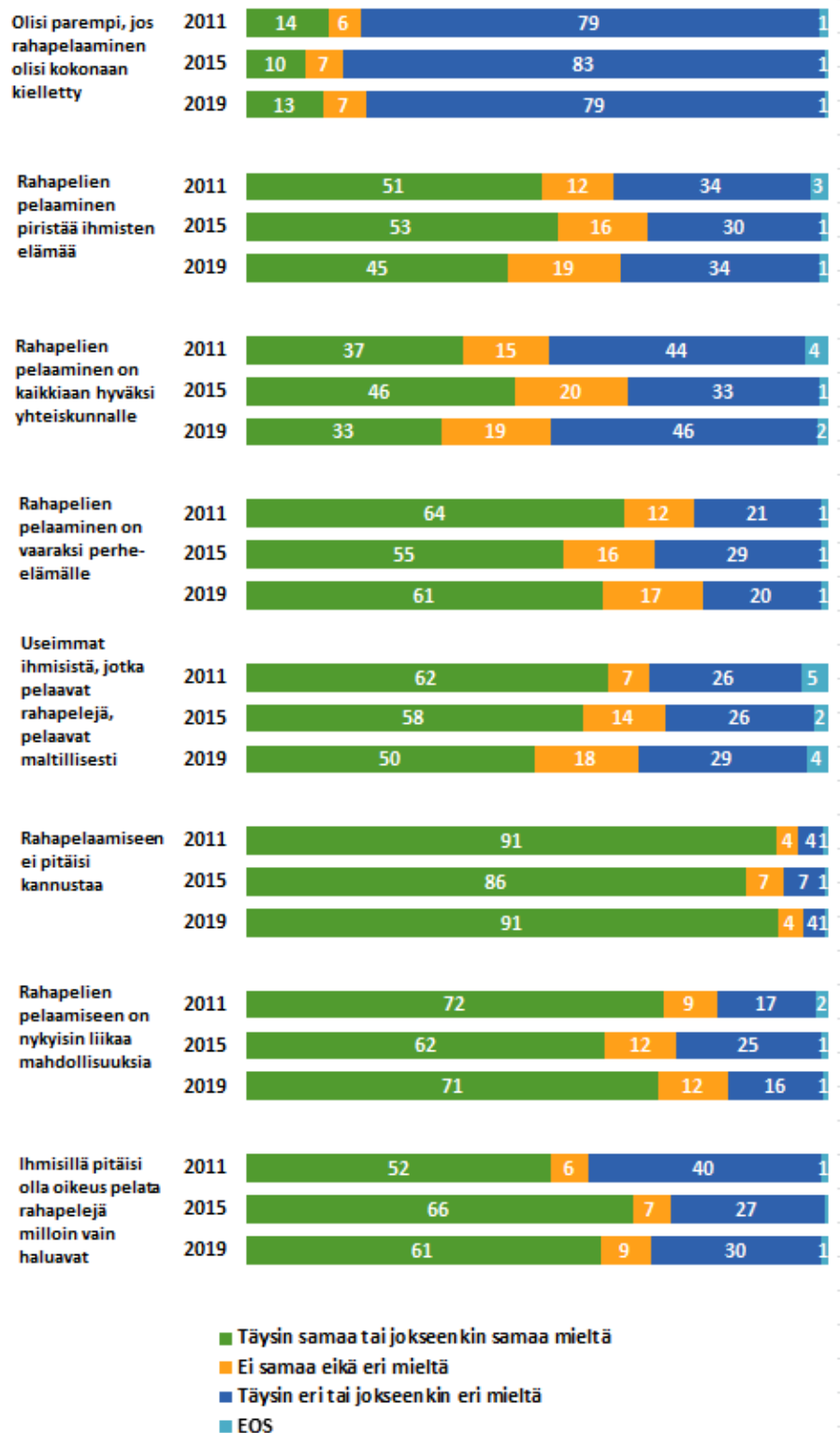
Rahapelaamiseen liittyviä asenteita tarkasteltiin Attitudes Towards Gambling Scale -mittarilla (ATGS-8; Orford ym. 2009, Wardle ym. 2011). Mittari sisältää kahdeksan väittämää. Väittämien vastausasteikko vaihteli välillä 1–5 (1 = täysin samaa mieltä, 2 = jokseenkin samaa mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 4 = jokseenkin eri mieltä, 5 = täysin eri mieltä). Summapisteitä varten puolet väittämistä koodattiin käänteisesti (liitetaulukko 2; väittämät 1, 4, 6 ja 7). Summapisteet laskettiin vain henkilöille, jotka olivat vastanneet jokaiseen kahdeksaan väittämään. Näin ollen summapisteiden mahdollinen minimi oli kahdeksan pistettä ja maksimi 40 pistettä, jolloin 24 pistettä edustaa puoliväliä. Alle 24 pistettä kuvaavat kielteistä asennetta, 24 pistettä neutraalia asennetta ja yli 24 pistettä myönteistä asennetta (Wardle ym. 2011).

Asenteita kartoittavat väittämät

Vastaajia pyydettiin kertomaan, miten paljon samaa tai eri mieltä he olivat rahapelien pelaamiseen liittyvän kahdeksan väittämän kanssa.

Yksittäisiä väittämiä tarkasteltaessa vuosi 2015 erottuu siten, että rahapelaamiseen myönteisesti suhtautuneiden vastaajien osuus oli silloin suurin (liitetaulukko 2, kuvio 2).

Kuvio 2. Rahapelaamiseen liittyviä asenteita tarkastelevat kysymykset (ATGS-8; Wardle ym. 2011), osuudet vastaajista vuosina 2011–2019 (%)

Huomioitavaa mielipiteistä

Rahapelaamiseen liittyvät mielipiteet ja asenteet vaikuttavat rahapelaamiseen, ja päinvastoin.

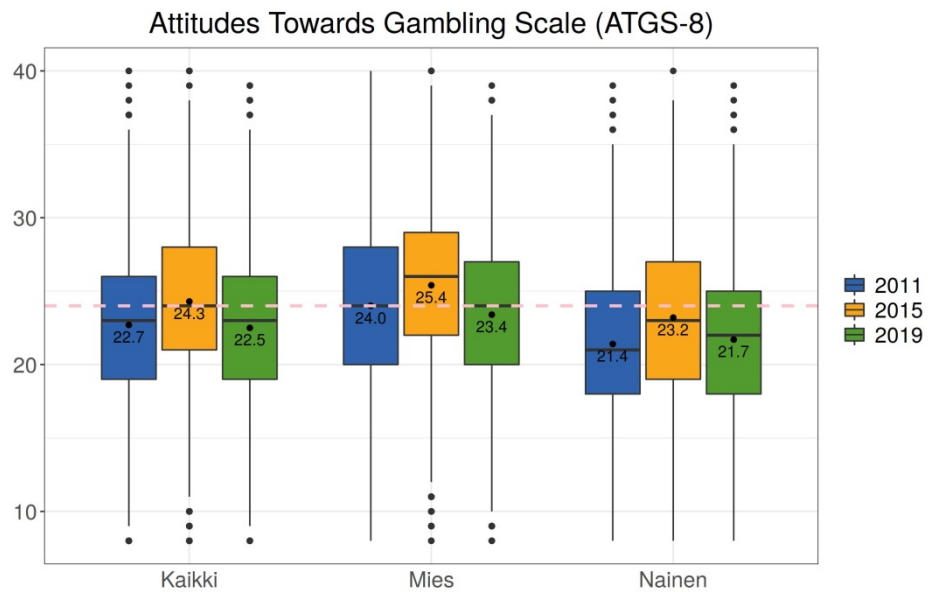
Tieto väestön asenteista ja mielipiteistä sekä niiden muutoksista luo pohjaa rahapelipolittiselle keskustelulle.

Rahapelaamiseen liittyvät mielipiteet ja asenteet heijastelevat yleisellä tasolla myös kulttuurin kykyä sietää rahapelaamiseen liittyviä kielteisiä seurauksia.

Asenteet kokonaisuutena

Vuonna 2019 vastaajien asenteita kuvaavat summapistet vaihtelivat kahdeksan ja 39 pisteen välillä. Asennemittarin kahdeksan kysymyksen summapisteteiden perusteella kielteisen ja myönteisen suhtautumisen raja-arvo oli 24 (Wardle ym. 2011). Näin ollen rahapelaamiseen liittyvien asenteiden summapisteteiden keskiarvo 22,5 (naiset 21,7 ja miehet 23,4) viittaa hieman kielteiseen suhtautumiseen vuonna 2019 (liitetaulukko 1, kuvio 3). Suomalaisen suhtautuminen rahapelaamiseen oli myönteisintä vuonna 2015. Keskihajonta ja kvartiilivälin pituus olivat samansuuruiset kaikkina vuosina.

Kuvio 3. Rahapelaamiseen liittyvät asenteet (ATGS-8; Wardle ym. 2011), vastaajien summapisteteiden keskiarvot, mediaanit sekä ala- ja yläkvartiilit vuosina 2011–2019 sukupuolen mukaan

Tulkinta

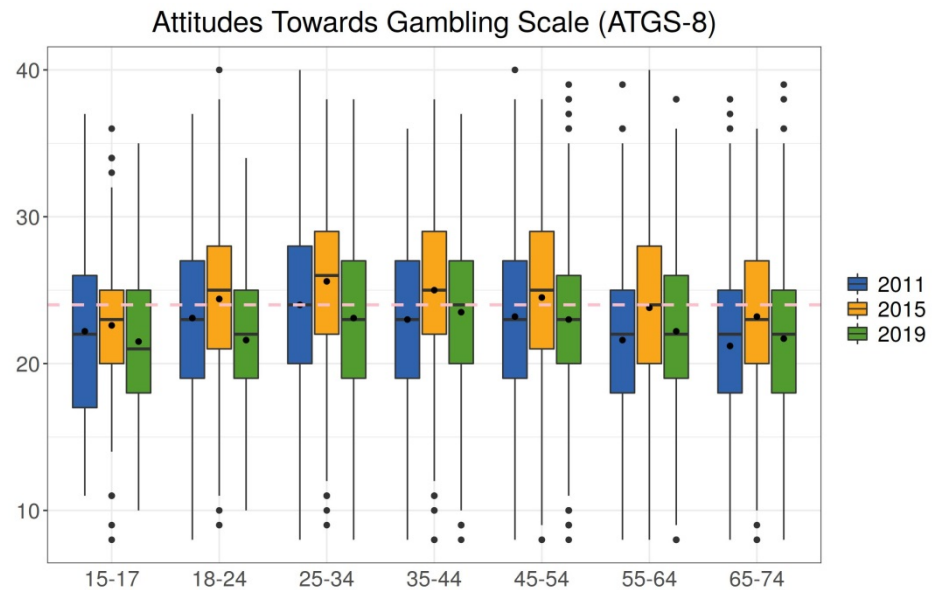
- > 24 pistettä = myönteinen asenne
- 24 pistettä = neutraali asenne (katkoviiva)
- < 24 pistettä = kielteinen asenne

Naisten asenteet ovat olleet miehiä kielteisempiä kaikkina tutkimusvuosina (liitetaulukko 1, kuvio 3). Vaikka naisten asenteet muuttuivat kielteisemmiksi vuosien 2015 ja 2019 välillä, ei naisten asenteissa tapahtunut muutosta pidemmällä aikavälillä, kun verrattiin vuosia 2011 ja 2019. Miesten asenteet ovat vaihdelleet eri aikoina: miesten rahapelaamiseen liittyvät asenteet olivat neutraaleja vuonna 2011 (keskiarvo 24,0), hieman myönteisiä vuonna 2015 (keskiarvo 25,4) ja hieman kielteisiä vuonna 2019 (keskiarvo 23,4).

Ikäryhmittäinen tarkastelu osoitti, että 15–17-vuotiailla oli kielteisimmät rahapelaamiseen liittyvät asenteet (keskiarvo 21,5), kun taas 35–44-vuotiaiden asenteet olivat myönteisimmät (keskiarvo 23,5) vuonna 2019 (liitetaulukko 1, kuvio 4). Tarkasteltaessa vuosia 2011–2019, suhtautuminen rahapelaamiseen oli myönteisen puolella miehillä ja 18–54-vuotiailla vuonna 2015.

Vuosien 2015 ja 2019 välillä suhtautuminen rahapelaamiseen muuttui kielteisempään suuntaan kaikissa ikäryhmissä (kuvio 4). Pidemmällä aikavälillä, vuoden 2011 ja 2019 välillä, asenteet ovat pysyneet pääosin ennallaan, paitsi että 18–34-vuotiaiden asenteet ovat muuttuneet kielteisemmiksi ja 55–64-vuotiaiden puolestaan suopeammiksi.

Kuvio 4. Rahapelaamiseen liittyvät asenteet (ATGS-8; Wardle ym. 2011), vastaajien summapisteyksien keskiarvot, mediaanit sekä ala- ja yläkvartiilit vuosina 2011–2019 ikäryhmittäin

Tulkinta

> 24 pistettä = myönteinen asenne

24 pistettä = neutraali asenne (katkoviiva)

< 24 pistettä = kielteinen asenne

Rahapelaamiseen liittyvät mielipiteet

Mielipidekysymysten avulla on pyritty kartoittamaan ja seuraamaan ajankohtaisia aiheita. Tämän takia osa yksittäisistä mielipidekysymyksistä on kysytty kaikkina tutkimusvuosina ja osa vain tiettyinä vuosina.

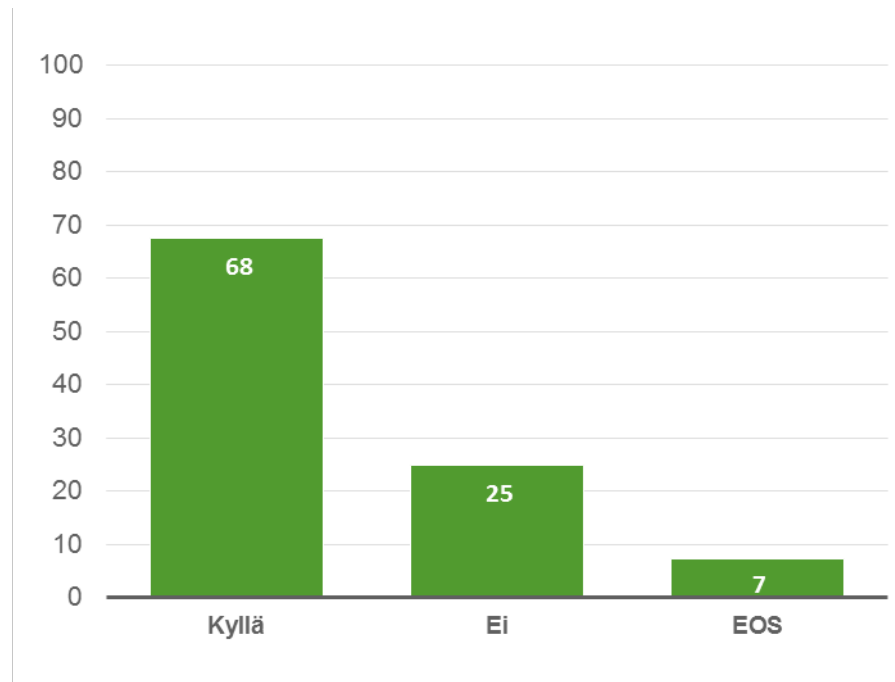
Mielipiteet ongelmapelaamisen vakavuudesta

Vastaajien mielipiteitä ongelmapelaamisen vakavuudesta Suomessa on tiedusteltu vuodesta 2007 alkaen. Aikaisemmissa tutkimuksissa rahapelaamisen on havaittu olevan yhteydessä muihin eriasteisiin sosiaalisiin ja taloudellisiin ongelmiin.

Vuonna 2019 vastaajista 68 prosenttia oli sitä mieltä, että rahapelien ongelmapelaaminen on vakava ongelma Suomessa (liitetaulukko 3, kuvio 5). Vastaavasti 25 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että rahapelien ongelmapelaaminen ei ole vakava ongelma Suomessa, kun taas seitsemän prosenttia vastaajista ei osannut sanoa.

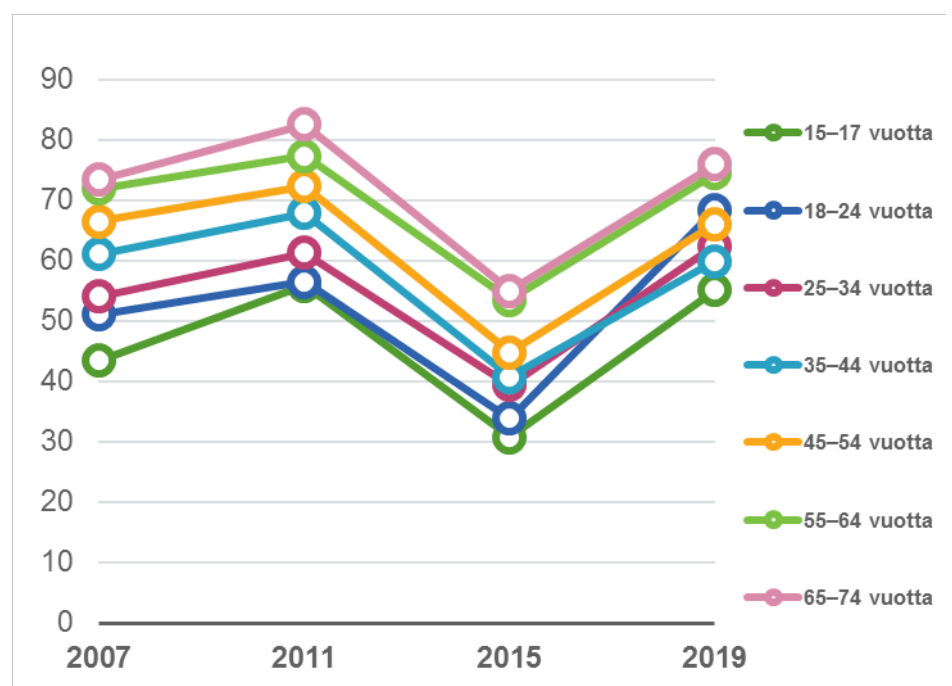
Niiden vastaajien osuus, jotka pitivät rahapelien ongelmapelaamista vakavana ongelmana oli alhaisin (45 %) vuonna 2015 (liitetaulukko 3). Ongelmaa vakavana pitäneiden osuus nousi vuosien 2015 ja 2019 välillä, mutta myös vuosien 2007 ja 2019 välillä. Muutos on ollut samansuuntainen molemmilla sukupuolilla.

Kuvio 5. ”Onko rahapelien ongelmapelaaminen mielestäsi vakava ongelma Suomessa?”; osuudet vastaajista vuonna 2019 (%)

Ikäryhmittäinen tarkastelu osoitti, että niiden vastaajien osuus, joiden mielestä rahapelien ongelmapelaaminen on vakava ongelma Suomessa kasvoi kaikissa ikäryhmissä vuosien 2015 ja 2019 välillä (liitetaulukko 3, kuvio 6). Kasvu oli erityisen suurta 18–24-vuotiailla. Pidemmällä aikavälillä (2007–2019), niiden vastaajien osuus, joiden mielestä rahapelien ongelmapelaaminen on vakava ongelma Suomessa on kasvanut ainoastaan 15–34-vuotiailla.

Kuvio 6. ”Onko rahapelien ongelmapelaaminen mielestäsi vakava ongelma Suomessa?”; osuudet samaa mieltä olevista vastaajista ikäryhmittäin vuosina 2007–2019

Suomalainen rahapelijärjestelmä

Vuoden 2016 loppuun asti rahapelaaminen järjestettiin Suomessa valtion hallitseman kolmen peliyhteisön (Raha-automaattiyhdistys, Veikkaus Oy ja Fintoto Oy) yksinoikeudella.

Tammikuusta 2017 alkaen kolme peliyhteisöä yhdistyivät uudeksi Veikkaus Oy:ksi, jolla on yksinoikeus rahapelien toimeenpanoon Manner-Suomessa.

Rahapelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen ovat suomalaisen rahapelijärjestelmän kansallinen tehtävä sekä myös sen oikeutuksen keskeisin peruste Euroopan unionissa (EU).

EU:n oikeuskäytännön mukaan yksinoikeusjärjestelmän on niin lainsäädännön puolesta kuin käytännön toteutuksessaakin tähdättävä johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti haittojen ehkäisyyn.

Kolmen peliyhteisön yhdistymisen tavoitteena oli vahvistaa yksinoikeusjärjestelmää: estää peliyhteisöjen keskinäinen kilpailu sekä ehkäistä ja vähentää rahapelihaittoja entistä paremmin.

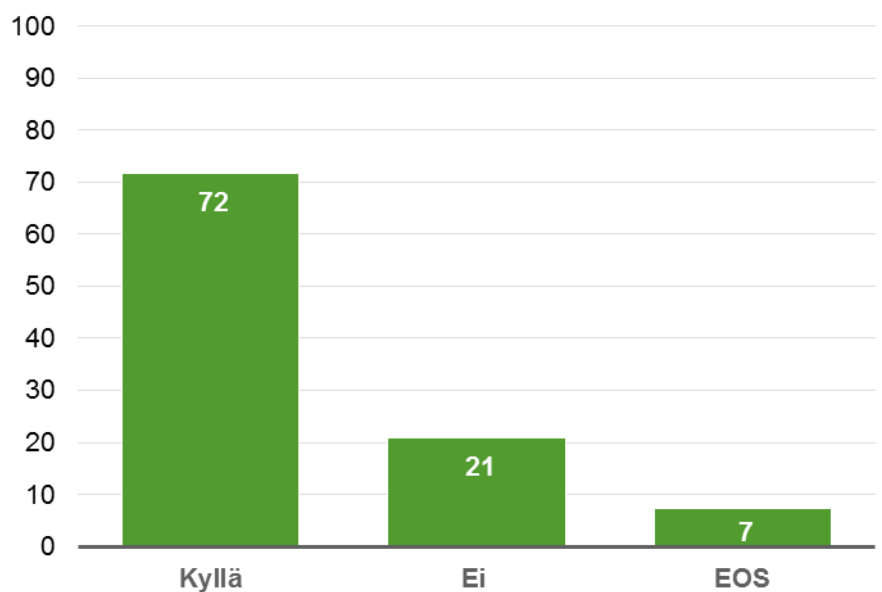
Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmassa tavoitteeksi on asetettu yksinoikeusjärjestelmän vahvistaminen. Sen mukaan rahapelihaittoja ehkäistään tehokkaasti. Lisäksi rahapelien pelaamista ohjataan lailliseen, vastuulliseen ja valvottuun pelitarjontaan.

Mielipiteet rahapelaamisen yksinoikeusjärjestelmästä

Vastaajien mielipiteitä liittyen siihen, onko yksinoikeusjärjestelmä hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittoja, on tiedusteltu vuodesta 2007 alkaen.

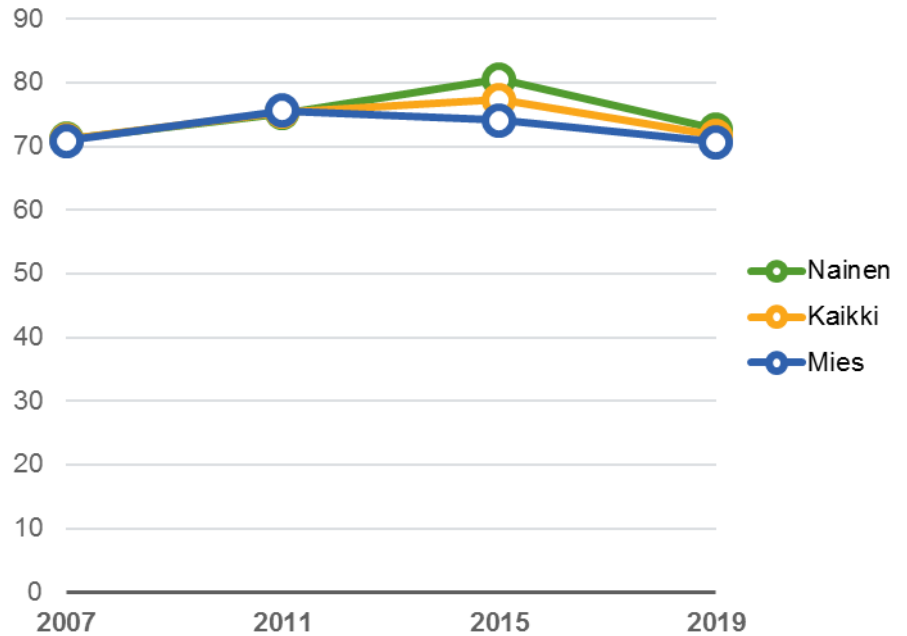
Suomalaisella rahapelaamisen yksinoikeusjärjestelmällä on edelleen vankka kannatus. Vuonna 2019 vastaajista 72 prosenttia piti vallitsevaa yksinoikeusjärjestelmää hyvänä keinona rajoittaa rahapelaamisesta aiheutuvia haittoja (liitetaulukko 4, kuvio 7). Vastaavasti 21 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, ettei yksinoikeusjärjestelmä ole hyvä tapa ehkäistä rahapelaamisen haittoja ja seitsemän prosenttia vastaajista ei osannut sanoa.

Kuvio 7. ”Onko suomalainen malli, jossa rahapelaaminen on järjestetty valtion ohjaamana Veikkaus Oy:n yksinoikeudella, mielestäsi hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittoja?”; osuudet vastaajista vuonna 2019 (%)

Niiden vastaajien osuus, joiden mielestä yksinoikeusjärjestelmä on hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittoja, oli suurin vuonna 2015 (liitetaulukko 4, kuvio 8). Toisaalta se pieneni vuosien 2015 ja 2019 välillä niin molemmilla sukupuolilla kuin 45–74-vuotiaiden ikäryhmissä. Pidemmällä vuosien 2007 ja 2019 aikavälillä niiden vastaajien osuus, joiden mielestä yksinoikeusjärjestelmä on hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittoja, kasvoi ainoastaan 65–74-vuotiailla.

Kuvio 8. ”Onko suomalainen malli, jossa rahapelaaminen on järjestetty valtion ohjaamana Veikkaus Oy:n yksinoikeudella, mielestäsi hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittoja?”; osuudet samaa mieltä olevista vastaajista vuosina 2007–2019 sukupuolen mukaan (%)

Mielipiteet rahapeliautomaattien sijoittamisesta erillisiin pelisaleihin

Vastaajien mielipiteitä rahapeliautomaattien sijoittamisesta erillisiin pelisaleihin on tiedusteltu vuodesta 2015 alkaen. Vuonna 2019 vastaajista 52 prosenttia kannatti ehdotusta, että rahapeliautomaatit sijoitettaisiin erillisiin pelisaleihin (liitetaulukko 5, kuvio 1). Vastaavasti 22 prosenttia vastaajista vastusti ehdotusta, kun taas 26 prosenttia ei kannattanut eikä vastustanut ehdotusta.

Niiden vastaajien osuus, jotka kannattivat rahapeliautomaattien sijoittamista erillisiin pelisaleihin, kasvoi vuosien 2015 ja 2019 välillä (liitetaulukko 5). Muutos oli samansuuntainen molemmilla sukupuolilla ja kaikissa ikäryhmissä (kuvio 9). Kannatus rahapeliautomaattien sijoittamisesta erillisiin pelisaleihin kasvoi erityisesti 15–34 vuotiaiden ikäryhmissä.

Rahapeliin markkinointi ja mainonta Suomessa

Arpajaislaki (1047/2001) ohjaa rahapeliin markkinointia Suomessa: rajoituksilla halutaan ehkäistä ja vähentää rahapelihaittoja.

Veikkauksella on lupa markkinoida rahapelejä Manner-Suomessa.

Arpajaislain mukaan rahapeliin, joihin on arvioitu liittyvän erityinen pelihaittojen vaara, markkinointi on sallittu vain erityisissä pelisaleissa, raviradoilla ja kasinossa. Tällaisiksi peleiksi on arvioitu mm. rahapeliautomaatit sekä kasino- ja vedonlyöntipelit. Veikkauksen verkkosivut on määritelty erityiseksi pelisaliksi.

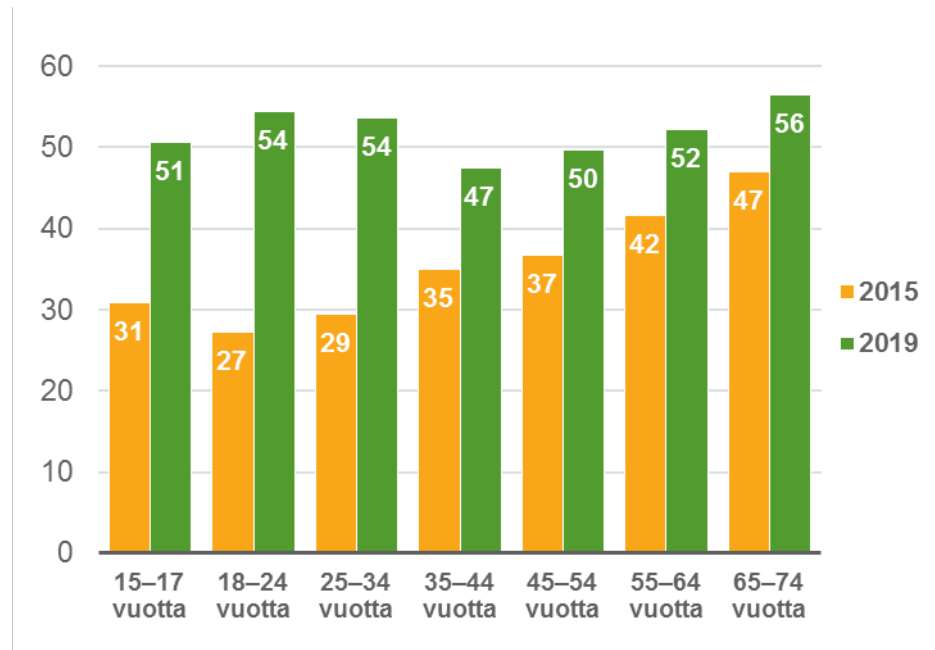
Rahapeliin markkinointi ei saa kohdistua alaikäisiin eikä kuvata runsasta pelaamista myönteisenä.

Arpajaislaista huolimatta yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisilla peliyhtiöillä on suomenkielisiä verkkosivuja, joita myös markkinoidaan suomen kielellä.

Kansallisella lainsäädännöllä on ainoastaan rajallisesti mahdollista puuttua Manner-Suomen ulkopuolelta tulevaan markkinointiin.

Rahapeliin mainonta voi kiihdyttää jo olemassa olevaa rahapeliäongelmaa, madaltaa rahapelaamisen hallintaa sekä nostaa retkahdusriskiä niillä pelaajilla, jotka ovat päättäneet lopettaa rahapelaamisen.

Kuvio 9. ”Mitä ajattelet ehdotuksesta, että rahapeliautomaatit sijoitettaisiin ainoastaan erillisiin pelisaleihin?”; osuudet ehdotusta kannattavista vastaajista vuosina 2015–2019 ikäryhmittäin (%)

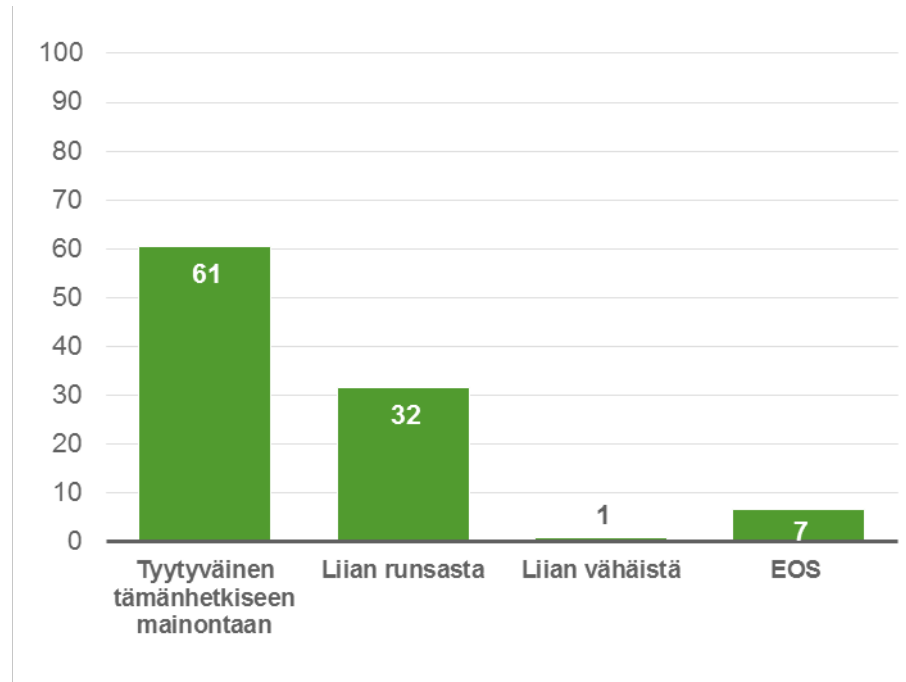

Mielipiteet Veikkauksen rahapeliin mainonnasta

Vuonna 2019 rahapeliin mainontaa Suomessa tarkasteltiin aikaisempaa yksityiskohtaisemmin. Kun vuonna 2015 rahapeliin mainonnasta tiedusteltiin yleisellä tasolla, niin vuonna 2019 sitä tiedusteltiin erikseen Veikkauksen ja yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten rahapeliyhtiöiden osalta. Kysymysten erilaisen muotoilun ja eri vastausvaihtoehtojen takia ei rahapeliin mainonnasta voida luotettavasti tehdä aikavertailuja.

Vuonna 2019 vastaajista 61 prosenttia oli tyytyväisiä rahapeliyhtiö Veikkauksen mainontaan Suomessa (liitetaulukko 6, kuvio 10). Vastaavasti 32 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että rahapeliyhtiö Veikkauksen mainonta Suomessa oli liian runsasta ja seitsemän prosenttia vastaajista ei osannut sanoa. Liian vähäiseksi Veikkauksen mainonnan koki prosentti vastaajista.

Kuvio 10. ”Mitä mieltä olet rahapeliyhtiö Veikkauksen mainonnasta Suomessa?”; osuudet vastaajista vuonna 2019 (%)

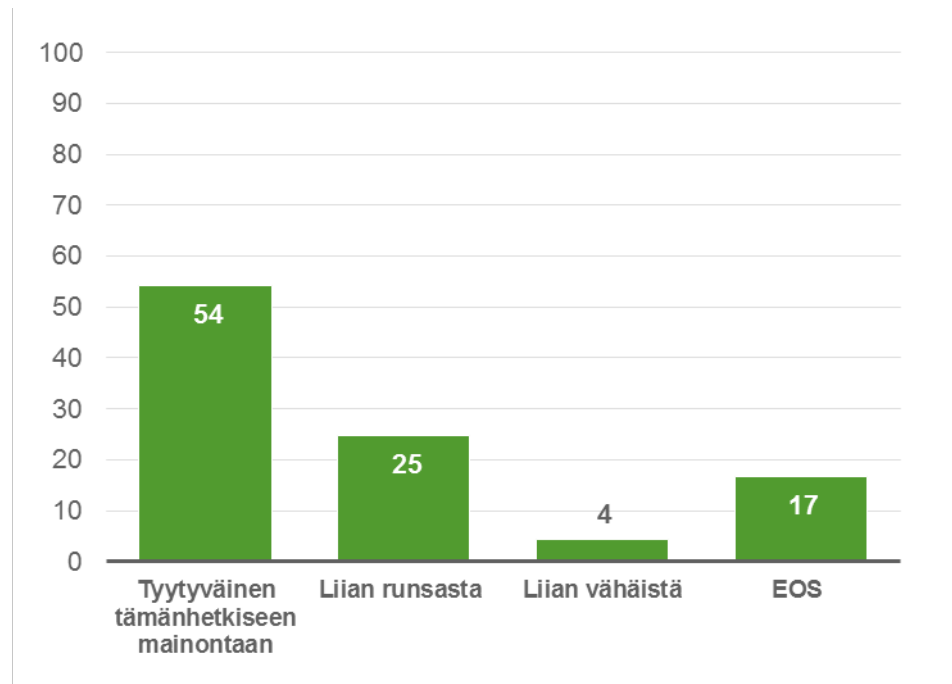

Naiset (62%) olivat tyytyväisempiä Veikkauksen mainontaan kuin miehet (59%) (Liitetaulukko 6). Niin ikään suurempi osuus miehistä (35 %) kuin naisista (29 %) koki Veikkauksen mainonnan liian runsaaksi. 15–17-vuotiaat (74 %) olivat tyytyväisimpiä Veikkauksen mainontaan, mutta tyytyväisten osuus oli korkea myös 18–24- ja 35–54-vuotiailla. Vastaavasti liian runsaaksi Veikkauksen mainonnan kokeneiden osuus oli suurin 65–74-vuotiailla (45 %), mutta korkea myös 55–64- ja 25–34-vuotiailla.

Mielipiteet yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten rahapeliyhtiöiden mainonnasta Suomessa

Vuonna 2019 vastaajista 54 prosenttia oli tyytyväisiä yksinoikeusjärjestelmän ulkopuoliseen rahapelien mainontaan Suomessa (liitetaulukko 7, kuvio 11). Vastaavasti 25 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolinen rahapelien mainonta Suomessa oli liian runsasta ja neljä prosenttia vastaajista koki mainonnan liian vähäiseksi. Vastaajista 17 prosenttia ei osannut sanoa mielipidettään.

Kuvio 11. ”Mitä mieltä olet muiden rahapeliyhtiöiden mainonnasta Suomessa?”; osuus vastaajista vuonna 2019 (%)

Pakollinen tunnistautuminen

Pakollisella tunnistautumisella voidaan esimerkiksi estää alaikäisten rahapelaaminen.

Pelaajakohtaisten pelirajoitusten ja -estojen hyödyntäminen edellyttää tunnistautumista.

Arpajaislakia on täydennetty säännöksellä pelaajan pakollisesta tunnistamisesta hajasijoitettujen (kaupat, kioskit, kahvilat, huoltoasemat yms.) raha-automaattipelien pelaamisessa.

Arpajaislain mukaan pakollinen tunnistautuminen hajasijoitettujen rahapeliautomaattien pelaamisessa astuu voimaan viimeistään 1.1.2022.

Kyseinen säännös ei toistaiseksi koske Veikkauksen omissa pelisaleissa (Pelaamo, Feel Vegas) tapahtuvaa pelaamista.

Helsingin kasinolla tunnistautuminen on ollut pakollista sisäänpääsyn yhteydessä tähänkin saakka.

Yksinoikeusjärjestelmän ulkopuoliseen rahapelien mainontaan tyytyväisten miesten osuus (56 %) osuus oli naisten osuutta suurempi (53 %) (Liitetaulukko 7). Toisaalta myös liian runsaaksi yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisen rahapelien mainonnan kokeneiden miesten osuus (26 %) oli naisten osuutta (23 %) suurempi. Selkein sukupuolten välinen ero liittyy lähinnä siihen, että niiden naisten osuus (21 %), joilla ei ollut mielipidettä, oli miehiä (13 %) suurempi.

15–17-vuotiaat (72 %) olivat tyytyväisimpiä yksinoikeusjärjestelmän ulkopuoliseen rahapelien mainontaan Suomessa. Toisaalta liian runsaaksi yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisen rahapelien mainonnan kokeneita oli eniten 18–24 (29 %) ja 25–34-vuotiaiden (27 %) ikäryhmissä. Niiden vastaajien osuus, jotka eivät osanneet sanoa mielipidettään, oli pääosin sitä korkeampi, mitä enemmän vastaajalla oli ikää.

Mielipiteet pakollisesta tunnistautumisesta

Vuonna 2019 vastaajista 66 prosenttia kannatti ja 15 prosenttia vastusti pakollista tunnistautumista rahapeliautomaatteja pelattaessa (liitetaulukko 8, kuvio 12). Lähes joka viides (18 %) ei kannattanut eikä vastustanut ehdotusta. Vajaa prosentti ei osannut sanoa mielipidettään.

Manner-Suomen ulkopuolinen pelaaminen

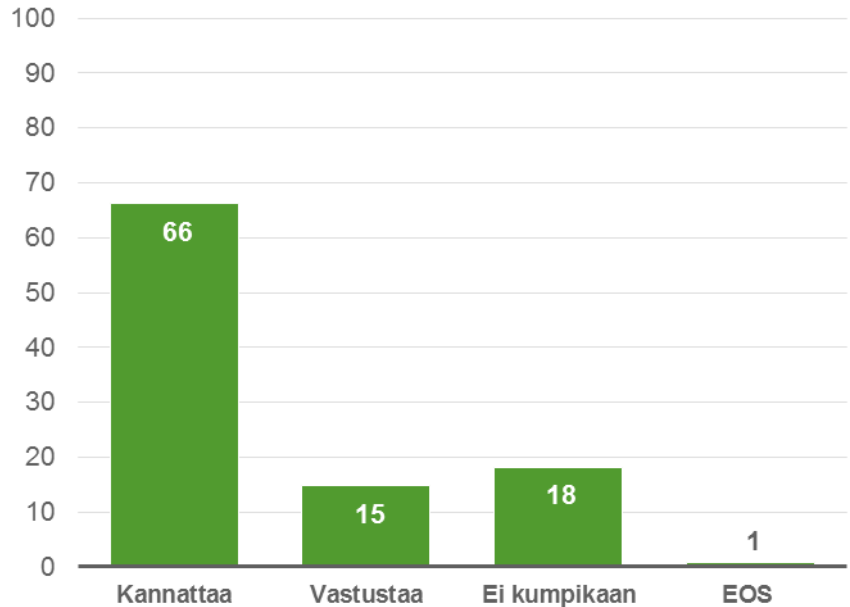
PAF:n (Ålands Penningautomatförening) ja/tai ulkomaisten pelintarjoajien pelien pelaamista ei ole lainsäädännössämme kielletty, mutta niiden tarjoaminen ja markkinointi on kiellettyä Manner-Suomessa.

PAF vastaa rahapelien toimeenpanosta Ahvenanmaalla, jossa sillä on yksinoikeus. PAF toimeenpanee rahapelejä internetissä, mutta myös Suomen ja Ruotsin/Viron laivoilla.

Ulkomaisten peliyhtiöiden pelien pelaaminen tapahtuu pääosin internetissä.

Lisäksi suomalaiset voivat pelata yksityistä rahapeliä ja/tai korttipeliä rahapanoksina.

Kuvio 12. ”Vuodesta 2022 alkaen pelaajan pitää tunnistautua pelatessaan rahapeliautomaatteja esimerkiksi kioskeilla, kaupoissa ja huoltoasemilla. Mitä mieltä olet tästä päätöksestä?”; osuudet vastaajista vuonna 2019 (%)

Naiset kannattivat miehiä enemmän pakollista tunnistautumista rahapeliautomaatteja pelattaessa (osuudet 68 % ja 65 %) (liitetaulukko 8). Vastaavasti niiden miesten osuus (19 %), jotka vastustivat pakollista tunnistautumista rahapeliautomaatteja pelattaessa, oli naisten vastaavaa osuutta suurempi (11 %). Myös niiden naisten osuus (22 %), jotka eivät ottaneet kantaa puoleen tai toiseen oli miehiä suurempi (16 %).

Pakollista tunnistautumista rahapeliautomaatteja pelattaessa kannatettiin eniten 18–24 vuotiaiden ikäryhmissä (76 %). Toisaalta pakollista tunnistautumista vastustaneiden osuus oli korkein 35–44-vuotiailla (20 %). Niiden vastaajien osuus, jotka eivät ottaneet kantaa puolesta tai vastaan, oli korkein 15–17-vuotiailla (26 %).

Mielipiteet ulkomaisen pelitoiminnan rajoittamisesta

Vuonna 2019 vastaajista 29 prosenttia kannatti ja 36 prosenttia vastaajista vastusti sitä, että ulkomaisten peliyhtiöiden toiminta Suomessa estettäisiin esimerkiksi rahansiirtoja tai internetyhteyttä rajoittamalla (liitetaulukko 9, kuvio 13). Kolmannes (33 %) ei ottanut kantaa puoleen tai toiseen ja kaksi prosenttia ei osannut sanoa mielipidettään.

Arpajaislainvastaisen rahapelaamisen mahdolliset estotoimet

Sisäministeriön esiselvityksen mukaan teknisten estotoimien käyttöönotolle ei ole oikeudellisia esteitä Manner-Suomen ulkopuolelle suuntautuvassa rahapelaamisessa (Rydman & Tukia 2019).

Yksinoikeusjärjestelmässä estotoimien keskeisenä perusteena olisi tehostaa rahapelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä.

Mahdollisia estotoimia ovat rahapelisivuistojen blokeeraus ja maksuliikenteen estäminen.

Blokeeraamisella pyrittäisiin estämään arpajaislain vastaisten peliyhtiöiden toiminta Suomessa.

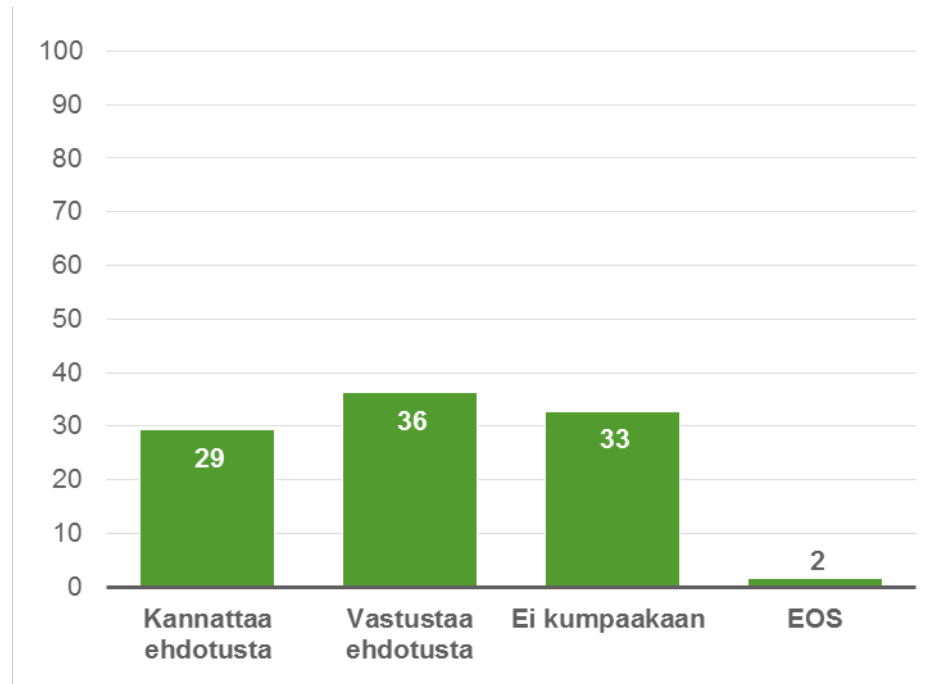
Maksuliikenteen estäminen voi kohdentua esim. osallistumismaksun tai voiton maksamiseen.

Mahdollisten estotoimien haasteena on niihin liittyvien toimenpiteiden kohdistaminen ja kierrettävyys.

Kuluttajasuojaa voidaan edistää myös arpajaislainvastaisista sivuista kertovilla varoitussivuilla ja verkkosivujen poistamisella viranomaistoimin.

Mitään näistä toimista ei ole otettu Suomessa käyttöön.

Kuvio 13. ”Mitä ajattelet ehdotuksesta, että ulkomaisten peliyhtiöiden toiminta Suomessa estettäisiin esimerkiksi rahansiirtoja tai internetyhteyksiä rajoittamalla”, osuudet vastaajista vuonna 2019 ikäryhmittäin (%).

Ulkomaisten peliyhtiöiden toiminnan estämistä Suomessa kannattaneiden naisten osuus (35 %) oli miehiä (23 %) korkeampi (liitetaulukko 9). Vastaavasti niiden miesten osuus (48 %), jotka vastustivat sitä, että ulkomaisten peliyhtiöiden toiminta Suomessa estettäisiin, oli naisten vastaavaa osuutta (25 %) suurempi. Myös niiden naisten osuus (40 %), jotka eivät ottaneet kantaa puoleen tai toiseen oli miehiä suurempi (29 %).

Niiden vastaajien osuus, jotka kannattivat ulkomaisten peliyhtiöiden toiminnan estämistä, oli korkein 65–74-vuotiailla (47 %). Toisaalta pakollista tunnustautumista vastustaneiden osuus oli korkein 25–34-vuotiailla (51 %). Niiden vastaajien osuus, jotka eivät ottaneet kantaa puolesta tai vastaan, oli korkein 15–17-vuotiailla (48 %).

Käsitteet ja määritelmät

ATGS-8: Kahdeksan kysymystä sisältävä versio Attitudes Towards Gambling Scale -mittarista. Mittari mittaa rahapelaamiseen liittyviä asenteita. Mittari perustuu siihen, että vastaaja kertoo miten paljon samaa tai eri mieltä he ovat rahapeliin pelaamiseen liittyvien väittämien kanssa. Vastausten perusteella lasketaan asenteiden myönteisyyttä tai kielteisyyttä kuvaavat kokonaispisteet.

PAF: Ålands Penningautomatförening. PAF vastaa rahapeliin toimeenpanosta Ahvenanmaalla, jossa sillä on yksinoikeus raha-automaattien käytettävänä pitämiseen, kasinotoimintaan ja vedonlyöntipeliin järjestämiseen. PAF toimeenpanee rahapelejä myös internetissä ja Itämeren matkustaja-aluksilla, joiden kotisatama on Ahvenanmaalla.

Rahapeli: Rahapeleillä viitataan pelaamiseen, joissa pelin voitto tai tappio on rahaa tai rahan arvoinen. Näitä pelejä ovat esimerkiksi lotto, raha-automaattipelit, raaputusarvat ja vedonlyöntipelit. Rahapelejä voi pelata myös internetissä. Arpajaislaki määrittelee arpajaiset eli rahapelit toiminnaksi, johon osallistutaan vastiketta vastaan ja jossa osallistuja voi saada kokonaan tai osittain sattumaan perustuvan rahavoiton.

Yksinoikeusjärjestelmä: Suomalaisen rahapelaamisen yksinoikeusjärjestelmän mukaan Veikkauksella on arpajaislaissa säädetty yksinoikeus rahapeliin toimeenpanoon ja markkinointiin Manner-Suomessa. Manner-Suomen ulkopuolisten pelintarjoajien, kuten Ahvenanmaan lainsäädännön alla toimivan PAFin tai ulkomaisten pelintarjoajien, pelien pelaamista ei kuitenkaan ole lainsäädännössämme kielletty.

Taulukoissa käytetyt symbolit

.. tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen

www.thl.fi/tilastot/rahapeliasenteet

Kirjallisuutta

Aho P, Turja T. Suomalaisten rahapelaaminen 2007. Sosiaali- ja terveysministeriö ja Taloustutkimus. Helsinki. 2007.

Arpajaislaki 1047/2001: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011047> [23.3.2020].

Donaldson P, Rockloff MJ, Browne M, Sorenson C-M, Langham W, Li E. Attitudes Towards Gambling and Gambling Reform in Australia. Journal of Gambling Studies 2016, 32: 243–259.

Ilkas H, Turja T. Rahapelitutkimus 2003. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö ja Taloustutkimus, 2003.

Kontto J, Tolonen H, Salonen AH. What are we missing? – The profile of non-respondents in the Finnish Gambling 2015 survey. Scand J Public H. 2019.

Orford J, Griffiths M, Wardle H, Sproston K, Erens B: Negative public attitudes towards gambling: findings from the 2007 British Gambling Prevalence Survey using a new attitude scale. Int Gambler Stud. 2009, 9: 39-54.

Salonen A, Hagfors H, Lind K, Kontto J: [Rahapelaaminen ja peliongelmat - Suomalaisten rahapelaaminen 2019](#). THL Tilastoraportti 08/2020.

Salonen A, Raisamo S. Suomalaisten rahapelaaminen 2015. [Rahapelaaminen, rahapeliongelmat ja rahapelaamiseen liittyvät asenteet ja mielipiteet 15–74-vuotiailla](#). THL. Raportti 16/2015, Helsinki.

Salonen AH, Raisamo S, Alho H. [Suomalaisten rahapeliongelmiin väestötutkimusten haasteet kansainvälisessä vertailussa](#). Analyysit. Yhteiskuntapolitiikka.2013;78(6):650–660.

[Rydman E, Tukia J. Rahapelilainsäädöntöä koskeva esiselvitys. Sisäministeriön julkaisu 2019: 25. Sisäministeriö.](#)

Turja T, Halme J, Mervola M, Järvinen-Tassopoulos J, Ronkainen J-E. [Suomalaisten rahapelaaminen 2011](#). Tilastoraportti 14/2012. Helsinki: THL.

Williams R, Volberg R, Stevens R. The population prevalence of problem gambling: Methodological influences, standardized rates, jurisdictional differences, and worldwide trends. Report prepared for the Ontario Problem gambling Research Centre and the Ontario Ministry of Health and Long Term Care. 2012:1–273.

Wardle H, Moody A, Spence S, Orford J, Volberg R, Jotangia D, Griffiths M, Hussey D, Dobbie F. British Gambling Prevalence Survey 2010. UK: National Centre for Social Research. 2011.

Laatuseroste

Suomalaisten rahapelaaminen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on toteuttanut Suomalaisten rahapelaaminen -väestötutkimuksen on toteutettu sosiaali- ja terveysministeriön (STM) toimeksiannosta. Arpajaislain (1047/2001) pykälän 52 mukaan STM:n tehtävänä on seurata väestön rahapelaamista sekä vastata rahapelihaittojen ehkäisystä, vähentämisestä ja hoidon kehittämisestä. STM:n toimeksiannosta tämän veloitteen vastuu on osoitettu THL:lle. Vuonna 2003 käynnistynyt ja neljän vuoden välein toteutettu Suomalaisten rahapelaaminen -väestötutkimus on keskeisin väestön rahapelaamista koskeva tiedon lähde Suomessa. Tutkimuksen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaa THL ja STM on tutkimuksen rahoittaja (arpajaislaki 52 §).

Tutkimusaineisto

Suomalaisten rahapelaaminen 2019 -tutkimuksen tavoiteperusjoukkona oli 15–74-vuotias Manner-Suomen alueella asuva kotitalousväestö. Laitoksissa asuvat henkilöt sekä henkilöt, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame, rajattiin tutkimuksen ulkopuolelle. Otoksen koko oli 7 800 henkilöä. Otos poimittiin systemaattisella satunnaisotannalla Väestörekisterikeskuksen rekisteritietojen pohjalta muodostetusta, kotipaikkatunnuksen mukaan järjestetystä väestökehikosta. Järjestetystä väestökehikosta poimitaan siis satunnaisesti valitun aloituskohdan jälkeen tasavälein henkilöt otokseen. Näin varmistettiin otoksen alueellinen edustavuus. Kaikkiaan hyväksytyjä haastatteluja saatiin 3 994 kappaletta vuonna 2019. Ylipeiton vähentämisen jälkeen vastausosuus oli 51,9 prosenttia.

Tilastokeskuksen Tiedonhankintayksikkö toteutti Suomalaisten rahapelaaminen 2019 -tutkimuksen tiedonkeruun THL:n toimeksiantona 2.9.–13.12.2019. Tiedonkeruu toteutettiin suomeksi tai ruotsiksi tietokoneavusteisina puhelinhaastatteluina aikaisempien vuosien lailla. Haastattelujen keskikesto oli noin 24 minuuttia (vuonna 2015: 18 minuuttia). 75 prosenttia haastatteluista kesti 29 minuuttia tai vähemmän (vuonna 2015: 21 minuuttia). Tiedonkeruvaiheen loppupuolella tehtiin haastatteluyksikön normaalia katotyötä eli haastattelijat siirsivät jo työstettyjä mutta tavoittamattomia kohdehenkilöitä toisille haastattelijoille. Vastaajille lähetettiin uudelleen kirjeitä, puhelinnumeroita etsittiin ja vastaajia tavoiteltiin kaikin keinoin. Kirjeiden lähetysaikataulua jouduttiin kiristämään virinnee Postin lakonuhan vuoksi. Haastatteloita ohjeistettiin postittamaan kirjeitä kiireellisesti kaikille vielä potentiaalisille kohteille. Varsinainen postilakko 11.11.–27.11.19 korosti sähköisen tavoittelun merkitystä. Tiedonkeruun oli tarkoitus päättyä 29.11.2019, mutta sitä pidennettiin kahdella viikolla. Tällöin tehokatyö kohdistettiin erityisesti aliedustettuihin ositteisiin, valikoitujen 12 haastattelijan toimesta. Lakon aiheuttamista postinkulun ongelmista johtuen myöskään tässä vaiheessa ei kohteita voitu enää lähestyä kirjeitse. Kahden viikon loppurutistus tuotti noin 160 lisähaastattelua. Postilakko vaikutti eniten aiemmin kieltäytyneiden ja numerottomien uudelleen tavoitteluun.

Vastaajille lähetettiin saatekirje ja sen mukana tutkimuksen esite. Saatekirjeitä oli kaksi erilaista; tavallinen kirje ja empijän kirje. Koska vastaajien, ja erityisesti nuorten henkilöiden tavoittelu on vuosien varrella vaikeutunut, esitteestä tehtiin tällä kertaa erilliset versiot nuorille (15–30 vuotiaille) sekä sitä vanhemmille henkilöille. Alle 30-vuotiaille henkilöille lähetettiin lisäksi ns. ”kirjekuoren pullisteena” purkkapussi, jossa luki ”Tietoa sopivina paloina”. Purkkapussin tarkoitus oli houkutelua vastaanottaja avaamaan kirjekuori ja muistuttaa kirjeestä haastattelijan soittaessa. Lisäksi haastattelijat saivat laittaa kaikille kohteille kuoreen Tilastokeskuksen taskutilasto-vihkosen.

Tiedonkeruun kulkua vauhdittamaan tehtiin myös keruun esittelyvideo, jonka kohderyhmäksi määriteltiin erityisesti alle 30-vuotiaat vastaajat. Haastattelijat kokivat videolinkin helpoksi ja toimivaksi työvälineeksi erityisesti sähköisessä viestinnässä (tekstiviestit, sähköpostit). Tämän lisäksi tätä tutkimusta varten Tilastokeskuksessa teetettiin uusia ns. numerottomien kortteja kohteille, joille ei yrityksistä huolimatta löytynyt voimassaolevaa puhelinnumeroa. Kortin tarkoituksena oli motivoida vastaajia

ilmoittamaan yhteystietonsa haastattelijalle. Tämä kortti todettiin toimivaksi ja sen käyttöä on laajennettu muihinkin tiedonkeruisiin Tilastokeskuksessa.

Tilastotietojen relevanssi

Suomalaisten rahapelaaminen -väestötutkimuksessa selvitetään 15–74-vuotiaiden suomalaisten rahapelaamista, rahapeliongelmia ja rahapelaamiseen liittyviä mielipiteitä ja asenteita sekä niihin liittyviä tekijöitä. Säännöllisesti toistettava ja kansallisesti edustava seurantatieto on ainoa luotettava tapa tarkastella sitä, miten rahapelaaminen, rahapeliongelmien ja mielipiteet/asenteet sekä niihin keskeisesti liittyvät ilmiöt muuttuvat ajassa.

Tutkimuksen toteuttamista on ohjannut ajallisen vertailukelpoisuuden säilyttäminen ja keskeisten indikaattorien osalta muutosten tarkastelu ajassa. Keskeisimmät indikaattorit liittyvät rahapelaamiseen (pelityypit, rahapelaamisen useus jne.), rahapeliongelman yleisyyteen sekä rahapelaamiseen liittyviin mielipiteisiin. Lisäksi rahapelaamiseen liittyviä asenteita on kartoitettu vuodesta 2011 alkaen (Attitudes Towards Gambling Scale; ATGS-8, Wardle ym. 2011). Tutkimuksen avulla pyritään myös seuraamaan ja kartoittamaan ajankohtaisia tutkimusteemoja. Vuoden 2019 aineiston rahapelaamista ja rahapeliongelmia koskevat tulokset on julkaistu huhtikuussa 2020 erillisenä tilastoraporttina (Salonen ym. 2020).

Tilaston tarkoitus on tuottaa luotettavaa ja ajankohtaista tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon tutkijoille, asiantuntijoille, johtajille ja poliittisille päättäjille sekä rahapelihaittojen ehkäisyyn, vähentämiseen, hoidon/tuen ja hoitopalvelujen kehittäjille. Aikaisempien vuosien tuloksista on raportoitu laajasti erilaisissa seminaareissa ja konferensseissa sekä useissa kotimaisissa ja kansainvälisissä tieteellisissä julkaisuissa.

Menetelmäkuvaus

Tilaston tiedon perustuvat vuosina 2007, 2011, 2015 ja 2019 toteutettuihin poikittaistutkimusaineistoihin. Tutkimuksen ikäryhmä on muuttunut: vuonna 2007 mukana oli 15-vuotiaat ja sitä vanhemmat, mutta vuodesta 2011 alkaen 15–74-vuotiaat. Vuoden 2007 aineistosta tähän tilastoraporttiin otettiin mukaan ainoastaan 15–74-vuotiaat vastaajat (n = 4772).

Eri vuosien tutkimuksissa vastausprosentit ovat vaihdelleet 25,0–61,9 prosentin välillä (taulukko 1). Vastaavanlaisissa puhelinhaastatteluissa toteutetuissa tutkimuksissa vastausprosentti on ollut keskimäärin 52,5 prosenttia (Williams, Volberg, Stevens 2012; Salonen, Raisamo, Alho 2013). Suomalaisten rahapelaaminen -tutkimuksen lukujen vertailukelpoisuutta heikentää kuitenkin se, että Taloustutkimuksen tutkimusaineistoissa vuosina 2007 ja 2011 ylipeiton ja kadon osuutta ei ole raportoitu kovin yksityiskohtaisesti. Vuonna 2019 ylipeiton syitä olivat: kuollut (n = 15), pysyvä vamma tai sairaus esti (n = 43), muuttanut pysyvästi ulkomaille (n = 21), pysyvästi laitoshoidossa (n = 6) ja muu bruttokato (n = 20).

Taloustutkimuksen keräämissä aineistoissa keskeisimmät kadon syyt olivat puhelinnumerotietojen puuttuminen ja kieltäytyminen. Tilastokeskuksen keräämissä vuosien 2015 ja 2019 aineistoissa edellä mainitut syyt olivat selkeästi harvinaisempia. Vuonna 2019 kadon syitä olivat: henkilöä ei tavoitettu, koska puhelinnumeroa ei löydy (n = 1376), henkilöä ei tavoitettu (n = 402), henkilö tavoitettiin, mutta hän ei kieltäytynyt suoraan (n = 692), henkilö kieltäytyi (n = 1062) ja haastattelu joko keskeytyi tai lomaketta ei täytetty hyväksytyyn kohtaan asti (n = 169).

Taulukko 1. Haastattelujen otos ja vastausprosentit vuosina 2007–2019.

	2007	2011	2015	2019
Brutto-otos	20 000	16 000	7 400	7 800
Ylipeitto	..	1	103	105
Lopullinen otos	..	15 999	7 297	7 695
Saadut haastattelut	5 008	4 484	4 515	3 994
Kato	..	11 515	2 782	3 701
Vastausprosentti	25,0	28,0	61,9	51,9

Lähde: Suomalaisen rahapelaaminen 2019 väestötutkimus

Kuten aikaisemmissakin vastaavissa tutkimuksissa, nuorimmissa ikäryhmissä vastausosuus oli matalampi kuin vanhimmissa ikäryhmissä. Vuonna 2019 vastausaktiivisuus heikentyi vuoteen 2015 verrattuna kaikissa ikäryhmissä, selvimmin 55–64-vuotiailla. Tosin kuin yleensä vastaavissa tutkimuksissa, 2019 miehet osallistuivat haastatteluun lähes kaikissa ikäryhmissä naisia aktiivisemmin (taulukko 2). Myös vuonna 2015 miesten vastausaktiivisuus oli naisia korkeampi. On mahdollista, että rahapelaaminen aiheena motivoi miehiä osallistumaan. Myös maantieteellisesti vastausosuus jakautui tyypillisesti: kaupungeissa asuvien vastausaktiivisuus oli heikompi kuin maaseudulla asuvien.

Taulukko 2. Otos, vastanneet ja vastausosuudet eri väestöryhmissä vuonna 2019.

	Otos	Vastanneet	Vastausprosentti
Kaikki yhteensä	7 695	3 994	51,9
Nainen	3 870	1 964	50,7
Mies	3 825	2 030	53,1
Ikäryhmä			
15–24 vuotta	1 135	441	38,9
25–34 vuotta	1 279	562	43,9
35–44 vuotta	1 229	584	47,5
45–54 vuotta	1 245	684	54,9
55–64 vuotta	1 435	805	56,1
65–74 vuotta	1 372	918	66,9
Sukupuoli x ikä			
Miehet 15–24-vuotiaat	584	231	39,6
Naiset 15–24-vuotiaat	551	210	38,1
Miehet 25–34-vuotiaat	652	305	46,8
Naiset 25–34-vuotiaat	627	257	41,0
Miehet 35–44-vuotiaat	640	318	49,7
Naiset 35–44-vuotiaat	589	266	45,2
Miehet 55–54-vuotiaat	608	343	56,4
Naiset 55–54-vuotiaat	637	341	53,5
Miehet 55–64-vuotiaat	665	389	58,5
Naiset 55–64-vuotiaat	770	416	54,0
Miehet 65–74-vuotiaat	676	444	65,7
Naiset 65–74-vuotiaat	696	474	68,1
Siviilisääty			
Naimaton	3 372	1 450	43,0
Avoliitossa / rek. parisuhteessa	3 207	1 938	60,4
Eronnut	939	502	53,5
Leski	176	103	58,5

	Otos	Vastanneet	Vastausprosentti
Maakunta			
Uusimaa	2 195	1 101	50,2
Varsinais-Suomi	675	362	53,6
Satakunta	320	176	55,0
Kanta-Häme	240	114	47,5
Pirkanmaa	750	399	53,2
Päijät-Häme	295	164	55,6
Kymenlaakso	249	106	42,6
Etelä-Karjala	179	100	55,9
Etelä-Savo	210	89	42,4
Pohjois-Savo	357	190	53,2
Pohjois-Karjala	235	133	56,6
Keski-Suomi	399	196	49,1
Etelä-Pohjanmaa	273	145	53,1
Pohjanmaa	244	141	57,8
Keski-Pohjanmaa	100	65	65,0
Pohjois-Pohjanmaa	615	321	52,2
Kainuu	106	54	50,9
Lappi	253	138	54,5
Suuralue			
Helsinki-Uusimaa	2 210	1 116	50,5
Etelä-Suomi	1 632	840	51,5
Länsi-Suomi	1 976	1 047	53,0
Pohjois- ja Itä-Suomi	1 877	991	52,8
Kaupunki-maaseutu-luokitus			
Sisempi kaupunkialue	2 530	1 260	49,8
Ulompi kaupunkialue	2 046	991	48,4
Kaupungin kehysalue	885	485	54,8
Maaseudun paikalliskeskus	420	219	52,1
Kaupungin läheinen maaseutu	550	303	55,1
Ydinmaaseutu	844	503	59,6
Harvaan asuttu maaseutu	402	233	58,0
Koulutus			
Korkeintaan perusaste tai tuntematon	1 781	773	43,4
Keskiaste	3 381	1 654	48,9
Alin korkea-aste	763	495	64,9
Alempi korkea-aste	912	539	59,1
Ylempi korkea-aste tai tutkija	858	533	62,1

Lähde: Suomalaisten rahapelaaminen 2019 väestötutkimus

Yksityiskohtaiset kuvaukset vuosien 2007, 2011 ja 2015 tutkimusaineistoista löytyvät kunkin vuoden perusraporteista (Aho & Turja 2007, Turja ym. 2012, Salonen & Raisamo 2015). Vuonna 2015 vastaajan sosioekonominen asema oli keskeinen vastaamattomuuteen liittyvä tekijä (Kontto ym. 2019). Vuoden 2003 tutkimusaineiston (Ilkas & Turja 2003) hyödyntämiseen liittyi merkittäviä vertailukelpoisuutta heikentäviä haasteita, joten sitä ei otettu lainkaan mukaan.

Tutkimusaineiston painotus perustuu kalibrointimenetelmään, jossa tutkimusaineistosta estimoidut valittujen muuttujien jakaumat kalibroidaan perusjoukon jakaumilla.

Menetelmällä pyritään pienentämään vastauskadon aiheuttamaa harhaa sekä tehostamaan estimointia.

Vuoden 2019 tutkimuksessa painojen kalibroinnissa käytettiin väestökehikon (marraskuu 2019) ikä-sukupuolijakaumaa (ikäluokat 15–19, 20–24, 25–34, 35–49, 50–64, 65–74) sekä aluejakaumia (maakunta, 18 luokkaa sekä kaupunki-maaseutuluokitus, 7 luokkaa). Muita katoon mahdollisesti vaikuttavia tekijöitä, kuten koulutus ja työllisyysasema, ei huomioitu. Asetelmapainot kalibroitiin CALMAR2-makrolla käyttäen raking ratio –etäisyysfunktiota. Painojen vaihtelua rajoitettiin ala- ja yläpäästä. Vuosien 2007, 2011 ja 2015 tutkimusaineistojen painokertoimien laskentatapa on kuvattu kunkin vuoden peruseräraporteissa.

Tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden taustatiedot on kuvattu vastaajaryhmittäin taulukossa 3.

Taulukko 3. Tutkimukseen osallistuneet vastaajaryhmittäin vuonna 2019 (%)

	Painottamaton aineisto		Painotettu aineisto	
	n	%	n	%
Kaikki	3 994	100,0	3 994	100,0
Sukupuoli				
Nainen	1 964	49,2	1 995	50,0
Mies	2 030	50,8	1 994	50,0
Ikäryhmä				
15–17 vuotta	144	3,6	176	4,4
18–24 vuotta	297	7,4	395	9,9
25–34 vuotta	562	14,1	647	16,2
35–44 vuotta	584	14,6	623	15,6
45–54 vuotta	684	17,1	679	17,0
55–64 vuotta	805	20,2	743	18,6
65–74 vuotta	918	23,0	731	18,3
Alue				
Uusimaa	1 101	27,6	1 159	29,0
Varsinais-Suomi/Satakunta	538	13,5	512	12,8
Päijät-Häme/Kanta-Häme	278	7,0	276	6,9
Pirkanmaa	399	10,0	387	9,7
Keski-Suomi	196	4,9	208	5,2
Kymenlaakso/Etelä-Karjala	206	5,2	220	5,5
Etelä- ja Pohjois-Savo/Pohjois-Karjala	412	10,3	417	10,4
Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa	351	8,8	319	8,0
Pohjois-Pohjanmaa/Kainuu/Lappi	513	12,8	496	12,4

Lähde: Suomalaisten rahapelaaminen 2019 väestötutkimus

Aineistoihin muodostettiin sekä kalibroidut korottavat painot että niistä johdetut analyysipainot. Kalibroidut korottavat painot korottavat aineiston perusjoukon tasolle. Korottavien painojen summa vastaa 15–74-vuotiaan väestön määrää. 15–74-vuotiaan väestön määrä oli 3 722 323 henkilöä vuonna 2019. Tällöin korottavien painojen keskiarvo, 932 kertoo, kuinka montaa henkilöä kukin tutkimusaineiston henkilö keskimäärin edustaa. Korottavien painojen keskihajonta on 188 ja vaihteluväli [582, 1477]. Analyysipainojen summa puolestaan vastaa tutkimusaineiston vastanneiden lukumäärää. Analyysipainojen keskiarvo on siten yksi. Vuonna 2019 analyysipainojen keskihajonta on 0,20 ja vaihteluväli [0,62; 1,58].

Ajallisen vertailun mahdollistamiseksi vuoden 2019 tutkimusaineisto yhdistettiin vuosien 2007, 2011 ja 2015 datan sisältävään SPSS-matriisiin. Jotta aikaisemmat tutkimusaineistot saatiin yhdenmukaiseksi vuoden 2019 tutkimuksen luokittelujen kanssa, vertailtavia muuttujia yhdistettiin ja luokiteltiin uudelleen. Keskeiset tarkasteltavat indikaattorit nimettiin yhtenäisesti.

Tilastolliset analyysit tehtiin SPSS-ohjelmalla. Ajallisen muutoksen tilastollinen merkitsevyys (p) laskettiin prosenttijakaumille Khiin neliö –testillä ja keskiarvoille riippumattomien otosten t-testillä verraten aikaa uusinta mittausajankohtaa sitä edeltävään ja ensimmäiseen.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Haastattelulomake testattiin Tilastokeskuksen ja THL:n tutkijoiden toimesta. Tutkimuksessa käytetty haastattelulomake löytyy tutkimuksen [internetsivuilta](#). Haastatteluja teki noin 130 Tilastokeskuksen koulutettua tilastohaastattelijaa. Haastatteliijoille lähetettiin itseopiskelumateriaali, johon sisältyi tutkimuksen työohjeet, kirjeet ja lomake. Haastattelijat osallistuivat aineistonkeruuta käsittelevään koulutukseen ja tekivät harjoitushaastatteluja työparinsa kanssa. Kenttätyöajan kuluessa haastatteliijoille lähetettiin viikoittain sähköpostitse joitakin lisäohjeita ja toimintatapojen tarkennuksia sekä tietoa tiedonkeruun etenemisestä sekä haastatteliijoilta tulleita kysymyksiä ja ratkaisuja niihin.

Haastattelijat olivat vaihtelevasti yhteydessä lähiesimiehiin ja tiedonkeruun koordinaattoreihin. Yhteydenottojen perusteella vaikutti siltä, että haastavinta oli puhelinnumeroiden löytäminen ja vastaajien tavoittaminen. Tavoittelu on tullut vuosi vuodelta vaikeammaksi kaikissa tutkimuksissa. Keruun alussa rahapelaamisen saama mediahuomio vaikutti haastattelijoiden mukaan lisäävän kohteiden kiinnostusta tutkimukseen osallistumista kohtaan, mutta keruun kuluessa myös verotti sitä. Myös haastattelun pituus teki vastaajien houkuttelusta haastavaa.

Vuoden 2019 haastatteluaineisto tarkistettiin Tilastokeskuksessa ja siihen tehtiin korjauksia. Aineistoon otettiin mukaan 14 keskeytynyttä haastattelua, jotka oli kuitenkin saatu tehtyä hyvin pitkälle. Myös aikaisempina vuosina on keskeytyneitä haastatteluja otettu mukaan aineistoihin. Tämän jälkeen aineisto tarkistettiin THL:ssä.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tutkimusaineistot ovat saatavilla ja avoimesti tutkijoiden ja tiedeyhteisön käytettävissä Yhteiskuntatieteellistä tietoaarkistosta (FSD). Tilastokeskus toimittaa vuoden 2019 aineiston ilman siihen yhdistettyjä rekisteritietoja FSD:hen heti kun kaikki tutkimuksen keskeiset tulokset on julkaistu. Henkilötietoja ei tulla siirtämään EU:n tai ETA:n ulkopuolelle. Vuoden 2019 osalta tieteellisen [tutkimuksen tietosuojailmoitus](#) löytyy tutkimuksen internetsivuilta.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Ajallisen vertailukelpoisuuden varmistamiseksi tutkimuksen tiedonkeruu on pyritty toteuttamaan asetelmaltaan ja kysymyksiltään mahdollisimman samankaltaisena koko aikasarjan ajan. Toisaalta kunkin vuoden tutkimukseen on liitetty myös ajankohtaisia tutkimusteemoja. Vuosien 2015 ja 2019 tutkimukset on toteutettu yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa, sitä aikaisemmin tiedonkeruusta vastasi Taloustutkimus. Vastausaktiivisuus on vaihdellut eri vuosina: vuoden 2015 tutkimusaineistossa oli korkein vastausaktiivisuus (62 %). Lisäksi vuosien 2007 ja 2015 tutkimusaineistot kerättiin keväällä, ja vuosien 2011 ja 2019 puolestaan syksyllä/talvella. Alkuperäisaineistoissa puuttuvat tiedot on korvattu hieman eri tavalla, mutta tätä raporttia varten nämä käytännöt on pyritty yhtenäistämään.

Vuoden 2007 otoksessa ei ollut yläikärajaa. Muina vuosina tavoiteperusjoukkona on ollut 15–74-vuotias Manner-Suomen alueella asuva kotitalousväestö. Vuoden 2007 osalta tähän tilastotoon otettiin mukaan vain 15–74-vuotiaat. 1.10.2010 alkaen rahapelaamisen ikäraja on ollut 18 vuotta, ja raha-automaattien osalta siirtymäajan myötä 1.7.2011 alkaen. Aikaisemmin ikäraja oli 15 vuotta. Tämä ikärajamuutos on saattanut osaltaan vaikuttaa eri vuosina kerättyihin tuloksiin.

Rahapelaamiseen liittyviä asenteita tarkasteltiin Attitudes Towards Gambling Scale –mittarilla (ATGS-8; Orford ym. 2009, Wardle ym. 2011). Vastaajia pyydettiin kertomaan, miten paljon samaa tai eri mieltä he olivat rahapeliin pelaamiseen liittyvän kahdeksan väittämän kanssa. Väittämien vastausasteikko vaihteli välillä 1–5 (1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin eri mieltä). Summapisteitä varten puolet väittämistä käännettiin (taulukko 2; väittämät 1, 4, 6 ja 7). Pisteiden pohjalta laskettiin summapisteet, joiden mahdollinen minimi oli kahdeksan pistettä ja maksimi 40 pistettä. Summapisteet laskettiin vain henkilöille, jotka olivat vastanneet jokaiseen kahdeksaan kysymykseen. Puuttuvia arvoja ei korvattu. Näin ollen vastaukset jäivät puuttumaan 648 henkilöltä vuonna 2011, 259 henkilöltä vuonna 2015 ja 275 henkilöltä vuonna 2019. Summapisteiden perusteella kielteisen ja myönteisen suhtautumisen raja-arvo oli keskipiste eli 24: alle 24 pistettä kuvaavat kielteistä asennetta, 24 pistettä neutraalia asennetta ja yli 24 pistettä myönteistä asennetta (Wardle ym. 2011). Attitudes Towards Gambling Scale –mittarin alkuperäinen versio sisältää 14 väittämää, mutta mittarista on kehitetty lyhyempi versio (Orford ym. 2009, Wardle ym. 2011). Näin ollen ATGS-8 -mittarin summapisteiden tulokset eivät ole suoraan vertailukelpoisia mittarin pidemmän version kansainvälisten tulosten kanssa (esim. Orford ym. 2009, Donaldson ym. 2016).

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Keskeisimmät kysymykset on pyritty pitämään mahdollisimman samoina tiedonkeruusta toiseen. Kysymysten muotoiluun on kuitenkin tehty parannuksia. Pysyvien osien lisäksi lomakkeelle on myös lisätty vaihtuvia osia kulloiseenkin tiedontarpeeseen pohjautuen. Tämä takia puhelinhaastattelun kokonaiskesto on vaihdellut eri vuosina.

Attityder och åsikter gällande penningsspel – Finländarnas penningsspel 2019

Majoriteten understöder placering av penningautomater i separata spelsalar

CENTRALA RÖN

- Respondenternas inställning till penningsspel var något negativ.
- 72 % ansåg att monopolsystemet är ett bra sätt att begränsa negativa följder av penningsspel och 21 % var av motsatt åsikt.
- 52 % av respondenterna understödde och 22 % motsatte sig placering av penningautomater i separata spelsalar.
- 66 % av respondenterna understödde och 15 % motsatte sig obligatorisk identifiering vid spel med penningautomater.
- 61 % av respondenterna var nöjda med Veikkaus reklam, men 32 % upplevde att det förekommer för mycket reklam.
- 54 % av respondenterna var nöjda med reklam för penningsspel utanför monopolsystemet i Finland, men 25 % upplevde att det förekommer för mycket reklam.
- 29 % understödde och 36 % motsatte sig att man förhindrar utländska spelbolags verksamhet i Finland (blockering av webbplatser, förhindrande av betalningsrörelse).

Anne Salonen

fornamn.efternamn@thl.fi

Heli Hagfors

fornamn.efternamn@thl.fi

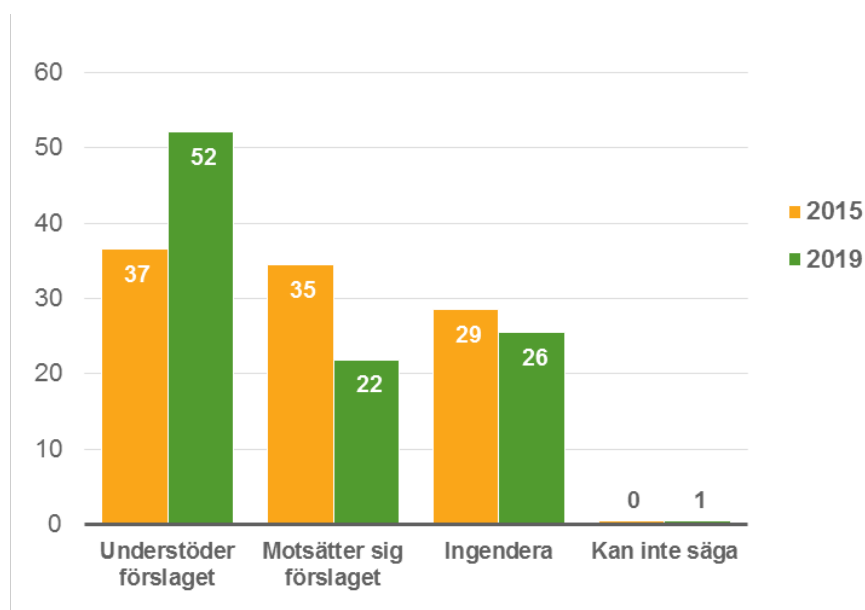
Undersökningen Finländarnas penningsspel granskar förutom penningsspelande bland 15–74-åriga finländare, även attityder och/eller åsikter gällande penningsspel åren 2007, 2011, 2015 och 2019. THL genomförde undersökningen på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet (SHM), SHM finansierade undersökningen (52 § i lotterilagen). Statistikcentralen samlade in data till undersökningen genom telefonintervjuer. I befolkningsundersökningen 2019 deltog 3 994 finländare (svarsprocent 52).

Förslaget att placera penningautomater i separata spelsalar understöds nu av allt fler (figur 1). År 2015 understödde 37 % av respondenterna förslaget. År 2019 stödde drygt hälften av respondenterna förslaget och drygt en femtedel motsatte sig det. Dessutom understödde drygt hälften av respondenterna obligatorisk identifiering vid spel med penningautomater. Å andra sidan var det fler som motsatte sig en begränsning av penningsspelande utanför Fastlandsfinland än som understödde det.

Det finländska monopolsystemet för penningsspel har fortfarande ett starkt stöd. År 2019 ansåg 72 % att monopolsystemet är ett bra sätt att begränsa negativa följder av penningsspel; var femte var av motsatt åsikt. Understödet för monopolsystemet var som störst 2015, varefter det har sjunkit till samma nivå som 2007.

Inställningen till penningsspel kartlades med mätaren Attitudes Towards Gambling Scale (ATGS-8). Finländarnas attityder till penningsspel har varierat mellan åren 2011 och 2019. Attityderna var mest positiva 2015, då män och 18-54-åringar hade en positiv inställning. År 2019 blev inställningen till penningsspel mer negativ och var då nästan på samma nivå som år 2011.

Figur 1. "Vad tycker du om förslaget att placera penningautomater endast i separata spelsalar?"; andelar av respondenterna 2015–2019

Attitudes and opinions towards gambling – Finnish Gambling 2019

Majority support for the placement of slot machines in separate gambling arcades

MAIN FINDINGS

- The respondents’ attitudes towards gambling were slightly negative.
- 72% considered the Finnish gambling monopoly system to be a good way of limiting the gambling-related harm and 21% took the opposite view.
- 52% of respondents were in favour and 22% were opposed to placing slot machines in separate gambling arcades.
- 66% of respondents were in favour and 15% were opposed to mandatory user authentication when playing slot machines.
- 61% of respondents were satisfied with the amount of Veikkaus Ltd advertising, but 32% felt it was excessive.
- 54% of respondents were satisfied with advertising of gambling outside of the Finnish gambling monopoly, but 25% felt it was excessive.
- 29% supported and 36% opposed the prevention of foreign gambling operators (e.g. by blocking websites, preventing transactions).

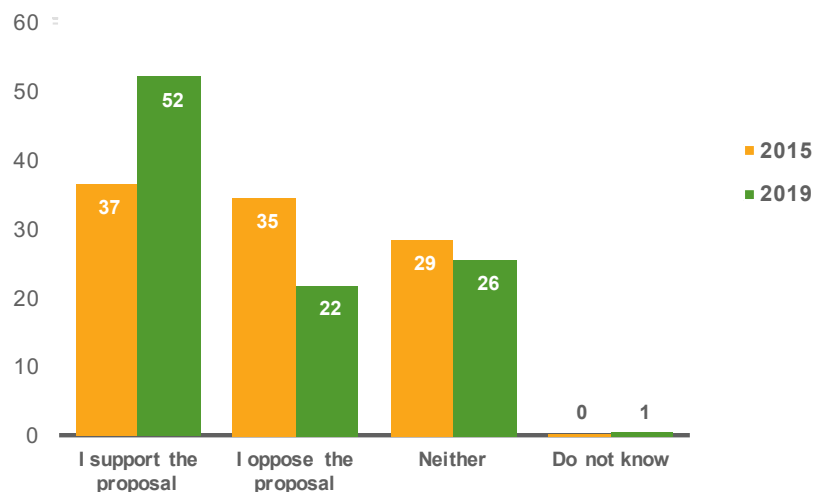
In addition to examining the gambling behaviour of 15-74 year olds, the Finnish Gambling study also examined Finns’ attitudes and/or opinions towards gambling for the years 2007, 2011, 2015, and 2019. The survey was conducted by the Finnish Institute for Health and Welfare. The study was commissioned and financed by the Ministry of Social Affairs and Health (section 52 of the Lotteries Act). The data collection for the study was carried out by Statistics Finland as computer-assisted telephone interviews (CATI). In 2019, 3,994 Finnish people took part in the population study (response rate 52%).

There is currently more support than ever for the proposed placement of slot machines in separate gambling arcades (Figure 1). In 2015, the proposal of relocating slot machines away from legally approved outlets (kiosks, shopping centres, supermarkets, petrol stations, restaurants etc.) was supported by 37% of respondents. In 2019, supporters accounted for just over half of the respondents and opponents for just over a fifth. In addition, just over half of the respondents were in favour of mandatory user authentication when gambling slot machines. In contrast, there was more opposition than support for the restriction of gambling outside mainland Finland.

There remains strong support for the Finnish gambling monopoly. In 2019, 72% of respondents considered the gambling monopoly as a good way to reduce gambling-related harm and a fifth of respondents took the opposite view. Support for the gambling monopoly was strongest in 2015, after which this support fell to the 2007 levels.

The attitudes of Finns towards gambling was examined using the Attitudes Towards Gambling Scale (ATGS-8). Finns have varied in their attitudes toward gambling between 2011 and 2019. The attitudes were more positive in 2015, when men and 18-54 year olds related to gambling positively. In the 2019 survey, attitudes about gambling became more negative, almost returning to the 2011 levels.

Figure 1. “What do you think about the proposal to only place slot machines in separate gambling arcades?”; proportions of respondents 2015-2019

Anne Salonen
firstname.lastname@thl.fi

Heli Hagfors
firstname.lastname@thl.fi

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1:

Vastaajien asenteet rahapelaamista kohtaan (ATGS-8), summapisteiden keskiarvot, keskihajonnat, mediaanit sekä ala- ja yläkvartiilit vuosina 2011–2019

Liitetaulukko 2:

Vastaajien asenteet rahapelaamista kohtaan (ATGS-8), osuudet vastaajista vuosina 2011–2019 (%)

Liitetaulukko 3:

Vastaajien mielipide siitä, onko rahapelien ongelmapelaaminen vakava ongelma Suomessa, osuudet samaa mieltä olevista vastaajista vuosina 2007–2019 (%)

Liitetaulukko 4:

Vastaajien mielipide siitä, onko yksinoikeusjärjestelmä hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittoja, osuudet samaa mieltä olevista vastaajista vuosina 2007–2015 (%)

Liitetaulukko 5:

Mielipiteet rahapeliautomaattien sijoittamisesta erillisiin pelisaleihin, osuudet ehdotusta kannattavista vastaajista vuosina 2015–2019 (%)

Liitetaulukko 6:

Mielipiteet rahapeliyhtiö Veikkauksen mainonnasta Suomessa, osuudet vastaajista vuonna 2019 vastaajaryhmittäin (%)

Liitetaulukko 7:

Mielipiteet yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten rahapeliyhtiöiden mainonnasta Suomessa, osuudet vastaajista vuonna 2019 vastaajaryhmittäin (%)

Liitetaulukko 8:

Vastaajien mielipide siitä, kannattaako tunnistautumista rahapeliautomaatteja pelattaessa, osuudet vastaajista vuonna 2019 vastaajaryhmittäin (%)

Liitetaulukko 9:

Vastaajien mielipide siitä, että ulkomaisten peliyhtiöiden toiminta Suomessa estettäisiin (rahansiirtoja/internetyhteyttä rajoittamalla), osuudet vastaajista vuonna 2019 (%)

Liitetaulukko 1. Vastaajien asenteet rahapelaamista kohtaan (ATGS-8), summapisteyden keskiarvot, keskihajonnat, mediaanit sekä ala- ja yläkvartiilit vuosina 2011–2019

		2007	2011	2015	2019	2011 vs. 2015 ^p	2015 vs. 2019 ^p
Kaikki	ka (kh)	..	22,7 (5,6)	24,3 (5,6)	22,5 (5,2)	,120	<,001
	md		23	25	23		
	Q1; Q3		19; 27	21; 28	19; 26		
Sukupuoli							
Nainen	ka (kh)	..	21,4 (5,4)	23,2 (5,4)	21,7 (5,1)	,236	<,001
	md		22	23	22		
	Q1; Q3		18; 25	20; 27	18; 25		
Mies	ka (kh)	..	24,0 (5,4)	25,4 (5,5)	23,4 (5,2)	,001	<,001
	md		24	26	24		
	Q1; Q3		20; 28	22; 29	20; 27		
Ikäryhmä							
15–17 vuotta	ka (kh)	..	22,2 (5,8)	22,6 (5,1)	21,5 (4,7)	,226	,041
	md		22	23	21		
	Q1; Q3		17; 26	20; 25	18; 25		
18–24 vuotta	ka (kh)	..	23,1 (5,3)	24,5 (5,3)	21,6 (4,8)	<,001	<,001
	md		23	25	22		
	Q1; Q3		19; 27	21; 28	22; 25		
25–34 vuotta	ka (kh)	..	24,0 (5,5)	25,6 (5,3)	23,1 (5,3)	,003	<,001
	md		25	26	23		
	Q1; Q3		20; 28	22; 30	19; 27		
35–44 vuotta	ka (kh)	..	23,0 (5,5)	25,0 (5,6)	23,5 (5,1)	,085	<,001
	md		23	25	24		
	Q1; Q3		19; 27	22; 29	20; 27		
45–54 vuotta	ka (kh)	..	23,2 (5,5)	24,5 (5,7)	23,0 (5,3)	,560	<,001
	md		23	25	23		
	Q1; Q3		19; 27	21; 29	20; 27		
55–64 vuotta	ka (kh)	..	21,6 (5,5)	23,8 (5,7)	22,2 (5,2)	,037	<,001
	md		22	24	22		
	Q1; Q3		18; 25	20; 28	19; 26		
65–74 vuotta	ka (kh)	..	21,2 (5,5)	23,2 (5,4)	21,7 (5,3)	,131	<,001
	md		21	23	22		
	Q1; Q3		18; 25	20; 27	18; 25		

Lähde: Suomalaisen rahapelaaminen 2019 väestötutkimus

Liitetaulukko 2. Vastaajien asenteet rahapelaamista kohtaan (ATGS-8), osuudet vastaajista vuosina 2011–2019 (%)

	Vuosi	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	EOS
1. Ihmisillä pitäisi olla oikeus pelata rahapelejä milloin vain haluavat	2019	21,2	40,0	8,7	21,2	8,4	0,5
	2015	29,7	36,6	6,5	19,0	7,8	0,3
	2011	20,6	31,8	6,3	23,9	16,3	1,1
2. Rahapeliin pelaamiseen on nykyisin liikaa mahdollisuuksia	2019	39,9	31,0	12,0	12,3	3,9	0,9
	2015	32,8	28,9	12,3	16,8	7,9	1,2
	2011	39,5	32,1	9,3	12,2	5,0	1,9
3. Rahapelaamiseen ei pitäisi kannustaa	2019	69,8	21,6	4,4	2,8	1,0	0,5
	2015	60,7	25,5	6,6	5,1	1,8	0,6
	2011	71,0	20,2	3,8	2,7	1,6	0,7
4. Useimmat ihmisistä, jotka pelaavat rahapelejä, pelaavat maltillisesti	2019	16,2	33,3	17,8	21,5	7,4	3,7
	2015	21,3	36,4	14,3	18,8	6,8	2,3
	2011	25,4	36,7	7,1	18,7	7,5	4,6
5. Rahapeliin pelaaminen on vaaraksi perhe-elämälle	2019	18,8	42,5	17,3	16,2	4,0	1,2
	2015	16,0	38,5	15,7	22,7	6,1	1,0
	2011	22,5	41,2	12,0	16,4	4,9	3,1
6. Rahapeliin pelaaminen on kaikkiaan hyväksi yhteiskunnalle	2019	5,8	27,7	19,0	29,9	16,0	1,7
	2015	10,9	35,1	19,5	23,8	9,3	1,4
	2011	8,7	28,6	14,8	26,6	17,3	4,0
7. Rahapeliin pelaaminen piristää ihmisten elämää	2019	5,5	39,5	19,3	21,4	13,0	1,3
	2015	9,0	44,5	15,5	19,1	10,9	1,0
	2011	9,0	41,9	12,3	19,5	14,3	3,0
8. Olisi parempi, jos rahapelaaminen olisi kokonaan kielletty	2019	4,3	9,0	7,4	35,2	43,6	0,6
	2015	3,6	6,5	6,5	29,0	53,9	0,6
	2011	5,1	8,9	5,8	32,5	46,4	1,4

Lähde: Suomalaisten rahapelaaminen 2019 väestötutkimus

Liitetaulukko 3. Vastaajien mielipide siitä, onko rahapelien ongelmapelaaminen vakava ongelma Suomessa, osuudet samaa mieltä olevista vastaajista vuosina 2007–2019 (%)

	2007	2011	2015	2019	2007 vs. 2019 ^p	2015 vs. 2019 ^p
Kaikki	62,7	69,4	44,8	67,6	<,001	<,001
Sukupuoli						
Nainen	66,0	73,5	51,1	71,3	<,001	<,001
Mies	59,4	65,4	38,6	63,9	,003	<,001
Ikäryhmä						
15–17 vuotta	43,4	55,9	30,8	55,1	,024	<,001
18–24 vuotta	51,1	56,5	33,9	68,4	<,001	<,001
25–34 vuotta	54,1	61,3	39,4	62,4	,003	<,001
35–44 vuotta	61,1	67,9	40,8	59,9	,647	<,001
45–54 vuotta	66,5	72,3	44,8	66,1	,875	<,001
55–64 vuotta	71,9	77,3	53,5	74,4	,281	<,001
65–74 vuotta	73,4	82,5	55,0	75,9	,292	<,001

Lähde: Suomalaisen rahapelaaminen 2019 väestötutkimus

Liitetaulukko 4. Vastaajien mielipide siitä, onko yksinoikeusjärjestelmä hyvä tapa rajoittaa rahapelaamisen haittoja, osuus samaa mieltä olevista vastaajista vuosina 2007–2015 (%)

	2007	2011	2015	2019	2007 vs. 2019 ^p	2015 vs. 2019 ^p
Kaikki	71,1	75,4	77,4	71,7	,552	<,001
Sukupuoli						
Nainen	71,2	75,2	80,6	72,7	,310	<,001
Mies	70,9	75,6	74,1	70,7	,871	,013
Ikäryhmä						
15–17 vuotta	71,9	78,9	78,6	79,5	,088	,821
18–24 vuotta	70,3	77,2	75,7	72,7	,448	,301
25–34 vuotta	71,1	71,8	70,5	67,5	,169	,241
35–44 vuotta	73,3	76,4	74,4	70,3	,230	,096
45–54 vuotta	73,5	77,7	79,4	72,5	,667	,002
55–64 vuotta	70,9	74,7	80,7	70,0	,704	<,001
65–74 vuotta	66,1	73,8	82,0	75,1	<,001	,001

Lähde: Suomalaisen rahapelaaminen 2019 väestötutkimus

Liitetaulukko 5. Mielipiteet rahapeliautomaattien sijoittamisesta erillisiin pelisaleihin, osuudet ehdotusta kannattavista vastaajista vuosina 2015–2019 (%)

	2007	2011	2015	2019	2007 vs. 2019 ^p	2015 vs. 2019 ^p
Kaikki	..	..	36,6	52,1	..	<,001
Sukupuoli						
Nainen	..	..	42,8	54,7	..	<,001
Mies	..	..	30,3	49,6	..	<,001
Ikäryhmä						
15–17 vuotta	..	..	30,8	50,6	..	<,001
18–24 vuotta	..	..	27,2	54,4	..	<,001
25–34 vuotta	..	..	29,4	53,6	..	<,001
35–44 vuotta	..	..	35,0	47,4	..	<,001
45–54 vuotta	..	..	36,7	49,6	..	<,001
55–64 vuotta	..	..	41,6	52,2	..	<,001
65–74 vuotta	..	..	47,0	56,4	..	<,001

Lähde: Suomalaisen rahapelaaminen 2019 väestötutkimus

Liitetaulukko 6. Mielipiteet rahapeliyhtiö Veikkauksen mainonnasta Suomessa, osuudet vastaajista vuonna 2019 vastaajaryhmittäin (%)

	On tyytyväinen tämänhetkiseen mainontaan (%)	Liian runsasta (%)	Liian vähäistä tai EOS (%)	p
Kaikki	60,6	31,7	7,7	
Sukupuoli				<,001
Nainen	62,1	28,8	9,1	
Mies	59,0	34,6	6,4	
Ikäryhmä				<,001
15–17 vuotta	73,9	20,5	5,7	
18–24 vuotta	69,6	27,3	3,0	
25–34 vuotta	61,4	31,8	6,8	
35–44 vuotta	68,6	25,2	6,1	
45–54 vuotta	66,6	25,9	7,5	
55–64 vuotta	55,7	34,4	10,0	
65–74 vuotta	44,3	44,7	10,9	

Lähde: Suomalaisen rahapelaaminen 2019 väestötutkimus

Liitetaulukko 7. Mielipiteet yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten rahapeliyhtiöiden mainonnasta Suomessa, osuudet vastaajista vuonna 2019 vastaajaryhmittäin (%)

	On tyytyväinen tämänhetkiseen mainontaan (%)	Liian runsasta (%)	Liian vähäistä tai EOS (%)	p
Kaikki	54,2	24,8	21,0	
Sukupuoli				<,001
Nainen	52,8	23,2	24,0	
Mies	55,6	26,4	18,0	
Ikäryhmä				<,001
15–17 vuotta	72,2	13,6	14,2	
18–24 vuotta	58,2	28,6	13,2	
25–34 vuotta	59,6	27,4	13,0	
35–44 vuotta	56,8	26,8	16,4	
45–54 vuotta	57,1	22,7	20,2	
55–64 vuotta	50,9	22,2	26,9	
65–74 vuotta	41,7	25,8	32,5	

Lähde: Suomalaisen rahapelaaminen 2019 väestötutkimus

Liitetaulukko 8. Vastaajien mielipide siitä, kannattaako tunnistautumista rahapeliautomaatteja pelattaessa, osuudet vastaajista vuonna 2019 vastaajaryhmittäin (%)

	Kannattaa (%)	Vastustaa (%)	Ei kumpikaan tai EOS (%)	p
Kaikki	66,2	14,9	18,9	
Sukupuoli				<,001
Nainen	67,7	10,6	21,7	
Mies	64,7	19,2	16,1	
Ikäryhmä				<,001
15–17 vuotta	60,8	13,6	25,6	
18–24 vuotta	75,5	8,3	16,2	
25–34 vuotta	64,3	15,6	20,1	
35–44 vuotta	63,2	20,1	16,7	
45–54 vuotta	63,8	17,2	19,0	
55–64 vuotta	65,8	15,2	19,0	
65–74 vuotta	69,3	11,3	19,4	

Lähde: Suomalaisen rahapelaaminen 2019 väestötutkimus

Liitetaulukko 9. Vastaajien mielipide siitä, että ulkomaisten peliyhtiöiden toiminta Suomessa estettäisiin (rahansiirtoja/internetyhteyttä rajoittamalla), osuudet vastaajista vuonna 2019 (%)

	Kannattaa (%)	Vastustaa (%)	Ei kumpikaan tai EOS (%)	p
Kaikki	29,4	36,3	34,3	
Sukupuoli				<,001
Nainen	35,4	24,6	40,0	
Mies	23,4	47,9	28,7	
Ikäryhmä				<,001
15–17 vuotta	26,1	26,1	47,7	
18–24 vuotta	21,3	44,8	33,9	
25–34 vuotta	17,5	51,0	31,5	
35–44 vuotta	21,6	45,5	32,9	
45–54 vuotta	26,5	38,9	34,6	
55–64 vuotta	37,0	27,3	35,7	
65–74 vuotta	46,6	20,0	33,4	

Lähde: Suomalaisten rahapelaaminen 2019 väestötutkimus